

Prognóza obyvatel a veřejné vybavenosti v Praze v roce 2022

— 1/ Úvod a shrnutí

06/2023

RNDr. Tomáš Brabec, Ph.D., Mgr. Nina Dvořáková, Ph.D., Ing. Jakub Hrubý,

Ing. arch. Lukáš Kopp, Mgr. Veronika Marianovská, Ing. arch. Hana Peckelová

Prognóza obyvatel a veřejné vybavenosti
v Praze v roce 2022
1/ Úvod a shrnutí

Autoři
RNDr. Tomáš Brabec, Ph.D. / Kancelář analýz města / brabec@ipr.praha.eu
Mgr. Nina Dvořáková, Ph.D. / Kancelář analýz města / dvorakova@ipr.praha.eu
Ing. Jakub Hrubý / Kancelář analýz města / hruby@ipr.praha.eu
Ing. arch. Lukáš Kopp / Kancelář analýz města / kopp@ipr.praha.eu
Mgr. Veronika Marianovská / Kancelář analýz města / uap@ipr.praha.eu
Ing. arch. Hana Peckelová / Kancelář analýz města / peckelova@ipr.praha.eu

Konzultace
Ing. arch. Zdeňka Havlová, Ph.D. / Kancelář analýz města

Sazba a grafická úprava obrazových příloh
Ing. arch. Zdeňka Havlová, Ph.D. / Kancelář analýz města
Ing. arch. Alena Zmeškalová / Kancelář rozvoje městských čtvrtí

Jazyková korektura
PhDr. Nataša Macháčová

Překlad
PRESTO – PŘEKLADATELSKÉ CENTRUM s.r.o.

06/2023

Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy
Sekce rozvoje města

© Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy 2023
Všechna práva vyhrazena

Elektronická verze dokumentu je dostupná na
ipr.praha.cz

OBSAH

1.0	ÚVOD	1-4
	Odborné pojmy	1-6
	Použité zkratky	1-7
	Jak číst tento dokument	1-7
1.1	INFORMACE K PROJEKTU	1-8
1.1.1	Metodika a zdroje dat	1-8
1.1.2	Projednání s MČ a MHMP 05/2023 a postup aktualizace projektu	1-8
1.2	SOUVISLOSTI	1-12
1.2.1	Demografické změny	1-12
1.2.2	Společenské změny	1-14
1.2.3	Socioprostorové změny	1-14
	Růst počtu obyvatel v zázemí Prahy ve Středočeském kraji	1-15
1.2.4	Pojetí veřejné vybavenosti	1-16
1.2.5	Vnímaní kvality a dostupnosti veřejné vybavenosti	1-18
1.3	HLAVNÍ ZÁVĚRY PROJEKTU	1-20
	Populační vývoj a výhled	1-21
	Školství	1-22
	Zdravotní služby	1-25
	Sociální služby	1-26
	Kultura	1-27
	Rekreace	1-29
	Hřbitovy	1-32
	Obchod	1-33
1.4	REJSTŘÍKY A SEZNAMY	1-34
	Související legislativa	1-34
	Citované zdroje	1-34
1.5	PŘÍLOHY	1-36

1.0 ÚVOD

Hlavním cílem studie je na podkladě analýzy a prognózy obyvatel zhodnotit stav a budoucí potřeby vybraných typů veřejné vybavenosti v Praze celkem a za menší územní jednotky – městské části (MČ) a bilanční územní celky (rozčlenění větších MČ do menších celků). Studie byla zpracována na základě usnesení Rady hl. m. Prahy č. 757 ze dne 11. 4. 2022¹ (→ Příloha P.1.01). Navazuje na předchozí studie a výstupy IPR Praha, které doplňuje a aktualizuje. Konkrétně jde o dokumenty „Demografie, bydlení a veřejná vybavenost v Praze“ [IPR Praha, 2015], „Analýza infrastrukturních potřeb“ [IPR Praha, 2019a].

Prognóza obyvatel a veřejné vybavenosti hl. m. Prahy je jedním z klíčových podkladů pro debatu o stávajících a vyvolaných potřebách infrastruktury veřejné vybavenosti na určitém území v celopražském kontextu. Průběžná a dlouhodobá znalost infrastrukturních potřeb veřejné vybavenosti je součástí územně analytických podkladů, důležitým pokladem pro územně plánovací dokumentaci, územní studie, rozvojové projekty na území hl. m. Prahy, pro územní rozhodování a při dalších činnostech a agendách ve vztahu k rozvoji území. Jde o důležitý podklad pro odbory Magistrátu hl. m. Prahy (MHMP), Radu a Zastupitelstvo hl. m. Prahy a jejich specializované komise při řešení nároků MČ na rozpočet hl. m. Prahy. Především jde o Odbor školství, sportu a volného času MHMP při řešení nároků MČ na výstavbu nových mateřských a základních škol. Slouží také všem MČ jako poklad pro sledování stavu a potřeb veřejné vybavenosti na jejich území.

Výsledky projektu budou využity při aktualizaci Územně analytických podkladů hl. m. Prahy

(ÚAP),² pro budoucí strategické dokumenty města, stejně jako pro dílčí oborové koncepce (např. Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy hl. m. Prahy či Strategie rozvoje školství). Výsledky projektu mohou také pomoci při posuzování nové bytové výstavby.

Studie je rozdělena na dvě hlavní části. První se věnuje populačnímu (demografickému) vývoji a výhledu (prognóze a projekcím) v Praze. Bylo zpracováno 5 variant budoucího počtu obyvatel, včetně věkového složení do roku 2050. Dále se studie věnuje hodnocení celkem 8 typů veřejné vybavenosti a to vždy podle současného stavu a podle variant budoucího vývoje počtu obyvatel. S ohledem na zodpovědnost města v oblasti zajišťování veřejné vybavenosti je prioritou analýza stavu a potřeb regionálního školství. Jde o aktuální téma, které je ovlivněno růstem porodnosti v posledních letech a rezidenční výstavbou v městských částech (MČ) bez dostatečné vybavenosti.

Kromě regionálního školství je důležité zhodnotit i další typy veřejné vybavenosti. I když zajišťování infrastruktury řady typů veřejné vybavenosti není v přímé kompetenci MČ a města, např. v oblasti zdravotních služeb mají rozhodující slovo zdravotní pojišťovny, jsou analýzy stavu a potřeb vybavenosti pro správu města významnými podklady. Kromě oblasti školství (mateřské, základní a střední) je dále pozornost věnována těmto typům veřejné vybavenosti: zdravotnictví (praktičtí lékaři), sociální služby (lůžka dlouhodobé péče, domovy pro seniory a domovy se zvláštním režimem), kultura (kulturně-komunitní centra, knihovny), rekreace (parky, dětská hřiště, veřejná sportoviště), hřbitovy, obchod (potravinářské prodejny). Důležité je upozornit, že v analýzách dostupnosti veřejné vybavenosti nejsou v této

studii zohledněny záměry budoucí výstavby infrastruktury. Jde o porovnání budoucího odhadu počtu obyvatel se současnou kapacitou infrastruktury veřejné vybavenosti.

Projekt Prognóza obyvatel a veřejné vybavenosti hl. m. Prahy je koncipován jako dlouhodobý s každoroční aktualizací. Každé dva roky proběhne celková aktualizace, v mezilehlých letech proběhnou dílčí aktualizace. Demografická prognóza a projekce budou každoročně aktualizovat počet obyvatel a budou částečně upraveny vstupní parametry migrace. Každé 2 roky se pak počítá s úpravami parametrů plodnosti a úmrtnosti, věkového složení migrantů a významných změn parametrů migrace (i na základě změn Územního plánu sídelního útvaru hlavního města Prahy).

1 ——— Zpracování analýzy potřebnosti hřbitovů bylo uloženo na základě usnesení Rady hl. m. Prahy č. 2409 ze dne 5. 9. 2022.

2 ——— Dostupné na Portálu ÚAP (uap.iprpraha.cz). Oblast veřejné vybavenosti v knize 800, demografická situace v knize 300 [IPR Praha, 2020c].

ODBORNÉ POJMY

bilanční územní celek (BUC)

dílčí statistický celek vytvořený spojením příslušných základních sídelních jednotek (ZSJ) na základě logických vazeb v území z hlediska veřejné vybavenosti se zohledněním průměřené velikosti a územní celistvosti, vnitřních dopravních vazeb, přírodních i umělých bariér a respektování hranic městských částí; hlavním smyslem BUC je rozdělení velkých městských částí do menších územních celků pro analýzu dostupnosti veřejné vybavenosti

brownfield

nemovitost (pozemek, objekt, areál), která je nedostatečně využíváná, je zanedbaná a případně i kontaminovaná; nelze ji vhodně a efektivně využívat, aniž by proběhl proces její regenerace; vzniká jako pozůstatek průmyslové, zemědělské, rezidenční, vojenské či jiné aktivity

domov pro seniory

pobytová služba osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby

domov se zvláštním režimem

pobytová služba osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu chronického duševního onemocnění nebo závislosti na návykových látkách, a osobám se stařeckou, Alzheimerovou a ostatními typy demencí, které mají sníženou soběstačnost z důvodu těchto onemocnění a jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby

gentrifkace

proces postupné fyzické regenerace relativně zanedbaných lokalit vnitřního města, při které dochází k sociální obměně, kdy ve svém důsledku vznikne z lokality relativně nižšího sociálního statusu místo, kde žijí vysokopříjmoví obyvatelé

hypermarket

velkokapacitní samoobslužná provozní jednotka, v rámci které je nabízen plný sortiment potravin a rovněž rozšířený sortiment nepotravinářského zboží; hypermarket nabízí obvykle na prodejní ploše 1 500 až 15 000 m² typicky více než 10 000 druhů zboží

kulturně-komunitní centrum

zařízení, které obsluhuje primárně komunitu v místě jejího provozu; cílem takového zařízení je poskytnutí prostoru pro kulturní a volnočasové aktivity místním obyvatelům, neprofesionálním souborů, vč. poskytnutí prostoru pro setkávání různých místních zájmových skupin; nejčastěji jsou taková zařízení označována jako kulturní domy, komunitní centra, kulturní centra a centra pro specifické skupiny obyvatel, jako je např. mateřské centrum, které pravidelně nabízí kulturní program

migrační saldo

rozdíl mezi počtem přistěhovalých a vystěhovalých za daný kalendářní rok

naděje dožití (střední délka života)

modelový věk, kterého by se měla dožít právě narozená osoba při zachování úmrtnostních poměrů ve sledovaném období

nominální příjem

představuje částku příjmu v cenách daného roku, protože ceny v ekonomice se stále mění, nominální příjem se z důvodu porovnatelnosti mezi roky přepočítává pomocí dat o inflaci na příjem reálný

přirozený přírůstek (vývoj, změna)

statistický údaj udávající rozdíl mezi počtem živě narozených a počtem zemřelých ve sledovaném území během určitého období

prognóza (populační či demografická)

realistická představa o budoucím (populačním) vývoji založená na vědeckém poznání a přesné metodice

projekce (populační či demografická)

představa o budoucím (populačním) vývoji za určitých podmínek

plnosortimentní potravinářská prodejna

pro účely této analýzy jde především o prodejnu typu supermarket, hypermarket či supereta, která je provozována některým z potravinářských obchodních řetězců

reprezentativní vzorek

vzorek populace (výběrový soubor), jehož složení odpovídá celkové populaci (základnímu souboru) a výstupy můžeme zobecnit na celou populaci

suburbanizace

proces, kdy zázemí města (populačně, ale i komerčně) roste rychleji než město samotné, přičemž hlavním zdrojem růstu je zpravidla přesun obyvatel a komerčních aktivit z města do zázemí

supereta

menší samoobslužná prodejna, zpravidla širokosortimentní nebo plnosortimentní, nabízející také základní druhy nepotravinářského zboží denní potřeby

supermarket

velkokapacitní samoobslužná provozní jednotka, v rámci které je nabízen plný sortiment potravin a rovněž základní druhy nepotravinářského zboží; supermarket nabízí obvykle na prodejní ploše 400 až 1 500 m² typicky 5 000 až 10 000 druhů zboží

transformační plochy

plochy znehodnoceného území určené k novému využití, pro zástavbu nebo pro jiné využití

úhrnná plodnost

demografický ukazatel vyjadřující průměrný hypotetický počet dětí na jednu ženu ve věku 15 až 49 let za předpokladu zachování míry plodnosti během celého reprodukčního období ženy

POUŽITÉ ZKRATKY

BUC	bilanční územní celek
ČSÚ	Český statistický úřad
DS	domovy pro seniory
EU-SILC	European Union – Statistics on Income and Living Conditions
IPR Praha	Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy
LTC	dlouhodobá péče („long-term care“)
MAX	projekce obyvatel podle vysoké míry nové rezidenční výstavby a imigrace obyvatel
MID	projekce obyvatel podle střední míry nové rezidenční výstavby a imigrace obyvatel
MČ	městská část
MHMP	Magistrát hl. m. Prahy
MIN	projekce obyvatel nízké míry nové rezidenční výstavby a imigrace obyvatel
NUL	projekce obyvatel podle varianty nulové migrace obyvatel
MKP	Městská knihovna v Praze
MPP	Metropolitní plán Prahy
MŠ	mateřská škola
MV ČR	Ministerstvo vnitra České republiky
PL	praktický lékař
PSP	Pražské stavební předpisy (nařízení č. 10/2016 Sb. hl. m. Prahy)
PROG	prognóza obyvatel
SŠ	střední škola
SLBD	sčítání lidu, domů a bytů
ÚAP	Územně analytické podklady hl. m. Prahy
ÚPnSÚ	Územní plán sídelního útvaru hlavního města Prahy
VV	veřejná vybavenost
ZSJ	základní sídelní jednotka
ZŠ	základní škola

JAK ČÍST TENTO DOKUMENT

Prognóza obyvatel a veřejné vybavenosti v Praze v roce 2022 obsahuje úvodní kapitolu, kapitolu o populačním vývoji a výhledu a 8 tematických kapitol, z nichž se každá zabývá jiným aspektem veřejné vybavenosti. Studie je vydaná jako jedna publikace, ale také jako samostatné publikace jednotlivých 9 kapitol.

Odborná terminologie a zkratky

Na začátku každého dokumentu v části Úvod kapitoly jsou uvedeny definice **odborných pojmů** (termínů) a seznam **použitých zkratek**.

V textu jsou první výskyty pojmů vyznačeny graficky: odborný termín.

Obrazové přílohy

Dokument obsahuje obrazové přílohy, jako jsou grafy, mapová schémata a tabulky. Na obrazových přílohách je uveden jejich název, autor, rok vytvoření, zdrojová data a jejich datace. Ve vybraných grafech může být jinou barvou označena zajímavá nebo významná informace. Své barvy mají také varianty populační prognózy a projekcí.

Obrazové přílohy jsou v textu číslovány v rámci příslušného celku. Přílohy jsou uvedeny v části Přílohy a jejich číslování odpovídá umístění ve sledu dokumentu.

V textu knihy je odkaz vyznačen graficky: (→ Obr. 1.2.1.1) (→ Příloha P.1.01).

Odborné zdroje

Pro citované a odkazované odborné zdroje, jako jsou knihy, studie, odborné články, datové sady či strategické dokumenty, je použit systém referencí dle citační normy APA.

V rámci textové části jsou odkazy označeny v závorce: [Brabec, 2022] [IPR Praha, 2019a]. Seznam všech odkazovaných materiálů v dokumentu je uveden v jejím závěru v části Rejstříky a seznamy – Citované zdroje.

Související textová část

Kapitoly a podkapitoly v rámci jednotlivých dokumentů (kapitol) spolu mohou souviset a navzájem se doplňovat. Odkaz na část textu v rámci dokumentu i napříč je uveden příslušným číslem: (→ kap. 1.2.1).

1.1 INFORMACE K PROJEKTU

Podkapitola se věnuje hlavním společným charakteristikám projektu. Nejprve metodice a zdrojům dat a poté zpracování projektu, jeho projednání a připomínkování, vč. procesu jejich zapracování. Projekt prognóza obyvatel a veřejné vybavenosti v rozsahu zadaného tiskem byl v roce 2022 zpracován první rok. Jde tedy částečně o pilotní verzi, které se bude v následujících letech zpřesňovat a vylepšovat. Budeme se zde věnovat limitům a omezením, ale i konkrétním námětům na vylepšení, které je možno chápat jako podnět pro další aktualizaci.

1.1.1 METODIKA A ZDROJE DAT

Podrobná metodika a zdroje dat ohledně populačního vývoje a jednotlivých typů veřejné vybavenosti jsou vždy popsány v příslušných kapitolách. V této podkapitole se věnujeme hlavním společným charakteristikám, jako je **aktuálnost dat, posuzované území a hodnocení variant budoucího vývoje**. Pokud není uvedeno jinak, stav infrastruktury jednotlivých typů veřejné vybavenosti vychází z dat poskytovatelů nebo vlastních průzkumů z roku 2022. Vždy jde o neaktuálnější dostupný údaj. Počet obyvatel vychází z oficiálních dat Českého statistického úřadu (ČSÚ) z nejnovějších dostupných bilancí obyvatel k 31. 12. 2021. Hodnocení stavu se tedy vztahuje k neaktuálnějším údajům z roku 2022.

Ve studii jsou základními územními jednotkami sledování (měřítkem) bilanční územní celky (BUC) a městské části (MČ) (→ Obr. 1.1.1.1). BUC jsou dílčí statistické celky vytvořené spojením příslušných základních sídelních jednotek (ZSJ) na základě logických vazeb v území z hlediska veřejné vybavenosti a se zohledněním přiměřené velikosti a územní celistvosti, vnitřních dopravních vazeb, přírodních i umělých bariér a při respektování hranic městských částí. Hlavním **smyslem BUC je rozdělení velkých městských částí do menších územních celků pro analýzu veřejné vybavenosti**. BUC je v Praze celkem 120, přičemž celkem 33 MČ tvoří pouze jeden BUC (kopíruje vymezení). Do BUC jsou rozděleny primárně populačně i prostorově velké MČ, jako jsou MČ Praha 6 (celkem 10 BUC) či MČ Praha 4 (9 BUC). U některých typů veřejné vybavenosti je nicméně BUC příliš malé měřítko, a proto se používá hodnocení za MČ. Hodnocení za BUC a MČ je komentované v příslušných kapitolách.

Analýza dostupnosti veřejné vybavenosti je hodnocena buď jako **kapacita infrastruktury k celkovému počtu obyvatel**, nebo jako **podíl obyvatel žijících v pěší dostupnosti k jednotlivým objektům veřejné vybavenosti**, přičemž každý typ má specifickou hranici pěší dostupnosti (→ kap. 1.2.4). Pro tento účel bylo nutné vytvořit odhad počtu obyvatel za adresní body (→ kap. 2.1). Nicméně populační prognóza a projekce byly zpracovány za území BUC, jelikož predikce počtu obyvatel za adresní body by byla neproveditelná a neseriózní.

Je nutné upozornit na fakt, že hodnocení je vztahováno k aktuálnímu či budoucímu počtu obyvatel za území hl. m.

Prahy, přičemž je logické, že infrastruktura veřejné vybavenosti je využívána také lidmi, kteří v Praze nebydlí. Jde především o obyvatele bydlící v zázemí Prahy, jejichž počet dlouhodobě narůstá (→ kap. 1.2.3) či turisty a další návštěvníky města. Pro hodnocení využívání infrastruktury veřejné vybavenosti v Praze nebydlícími obyvateli ovšem nemáme dostatek dat. Prognóza budoucích potřeb by byla ještě složitější z důvodu nedostupnosti aktuální populační prognózy pražského zázemí.

Predikce složitých sociálních systémů je vždy složitá a těžko předvídatelná. Je proto vždy důležité pracovat s variantami a modely budoucího vývoje. Vytvořili jsme celkem 5 variant populačního výhledu za území BUC do roku 2050 podle věkového složení (→ Obr. 1.1.1.2). První variantou je **populační prognóza (PROG)**. Jde o realistický odhad budoucí situace, který je založen na expertní znalosti území. Do predikce migračního salda vstupovala analýza migračního vývoje a plánovaná známá rezidenční výstavba. Varianta PROG je nejpravděpodobnější budoucí vývoj území. Pochopitelně zde nemůžeme zahrnovat zásadní vnější vlivy, jako jsou války, přírodní katastrofy, epidemie či neočekávatelný příliv azylantů.

Další 4 projekce jsou spíše ilustrativní modely budoucího vývoje, který na lokální úrovni pravděpodobně nenastane. U prvních 3 projekcí bylo migrační saldo upravováno s ohledem na odhad celkové kapacity území podle odborné znalosti IPR Praha. U projekcí na úrovni jednotlivých BUC byl nejprve nastaven přibližně stejný počet přistěhovalých a vystěhovalých, jaký vstupuje do prognózy (PROG). V další fázi byly nicméně tyto hodnoty nastaveny tak, že mezi roky 2021 a 2050 dojde k **zastavení odhadované celkové kapacity současných i do budoucna předpokládaných volných ploch (MAX)** či **celkové odhadované kapacity současných volných ploch (MID)** či pouze **části (polovina) odhadované kapacity současných volných ploch (MIN)**. Poslední variantou je projekce **nulová migrace (NUL)**, které pracuje s variantou, že se do Prahy, resp. jednotlivých BUC, **nikdo nepřistěhuje ani se z města nikdo nevystěhuje**. Celkový budoucí vývoj dané BUC by byl určen pouze přirozeným vývojem (měnou).

1.1.2 PROJEDNÁNÍ S MČ A MHMP 05/2023 A POSTUP AKTUALIZACE PROJEKTU

Projekt byl zpracováván v průběhu roku 2022, kdy první verze k určená připomínkám byla hotova v prosinci 2022. První verze dokumentu byla zaslána k externímu posouzení odborníkům na dané téma³ a na interní posouzení v rámci IPR Praha. Většina připomínek a podnětů byla **zapracována a dokument byl dokončen v dubnu 2023**, kdy 11. 4. 2023 proběhlo představení výsledků projektu náměstkovi primátora pro územní rozvoj a radnímu pro školství. 12. 4. 2023 návazně proběhlo na IPR Praha představení zástupcům městských částí (MČ). Pozvány byly všechny MČ a na představení dorazili zástupci z celkem 31 MČ. Následně byly všem MČ a vybraným

³ — Konkrétní jména jsou uvedena jako konzultanti v tiráži u jednotlivých kapitol.

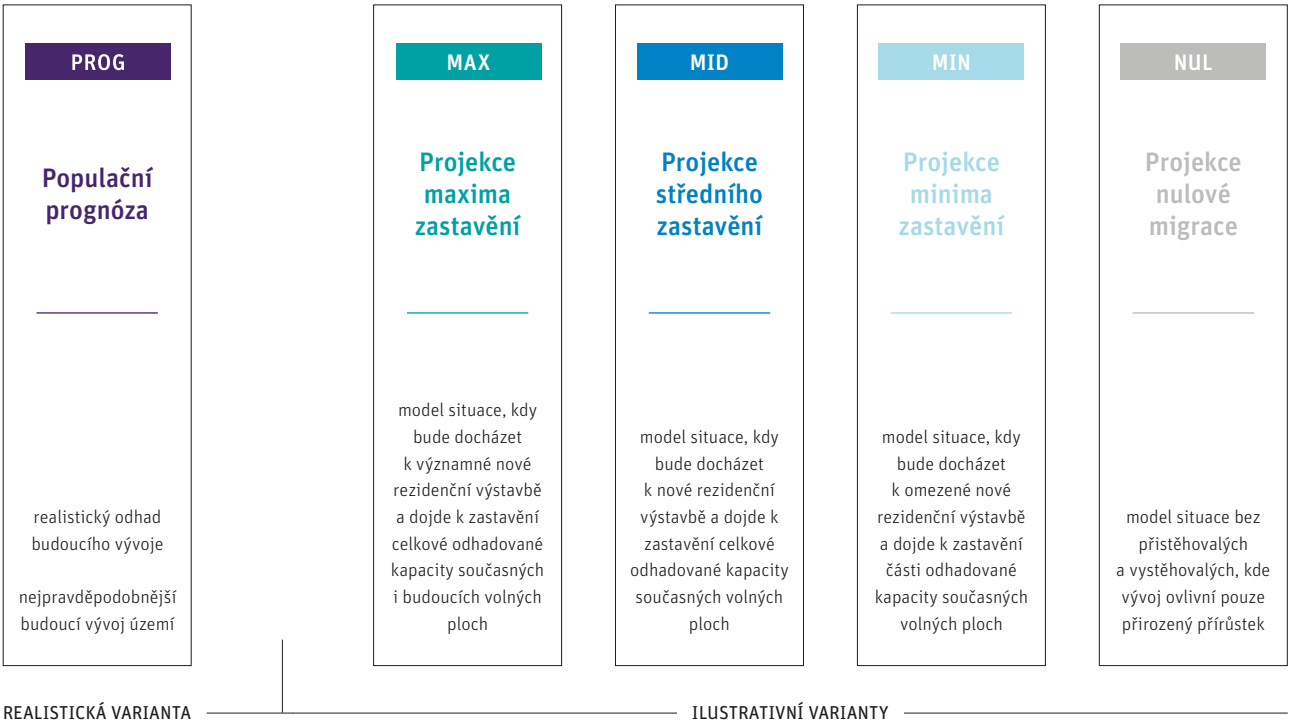
odborům⁴ Magistrátu hl. m. Prahy (MHMP) zaslány výstupu projektu k připomínkám a s žádostí o podklady pro další aktualizace. Hlavní výsledky projektu z oblasti demografie a školství byly představeny na Výboru pro výchovu a vzdělávání ZHMP 16. 5. 2023.

Celkem k 7. 6. 2023 dorazilo 22 reakcí od MČ⁵ a Odboru územního rozvoje MHMP. Celkem 10 MČ zaslalo připomínky. 3 MČ zaslaly komentář, že vznik projektu vítají a nemají žádnou připomínku. 9 MČ zaslalo skutečné kapacity škol. 12 MČ pak informaci ohledně záměrů budoucí (hl. rezidenční) výstavby. Také další **MČ kvitovaly jeho vznik a ocenily kvalitu jeho zpracování**. Všechny připomínky byly zaevidovány, vybrané zapracovány do aktuální verze studie (2022) další poslouží jako podklad pro další aktualizaci (2023). Některé MČ připomínkovaly nedostatečnou podrobnost výsledků, kdy pro účel MČ by bylo potřeba uvádět data v co největším detailu. Součástí projektu je také vznik online prezentace výsledků,

⁴ — Odbor školství, mládeže a sportu (SML); odbor zdravotnictví (ZDR); odbor sociálních věcí (SOV); odbor kultury a cestovního ruchu (KUC); odbor územního rozvoje (UZR).
⁵ — MČ Praha 3; Praha 4; Praha 5; Praha 7; Praha 8; Praha 10; Praha 11; Praha 12; Praha 14; Praha 20; Praha 21; Praha-Čakovice; Praha-Dolní Chabry; Praha-Dolní Počernice; Praha-Kolovraty; Praha-Kunratice; Praha-Lipence; Praha-Lochkov; Praha-Slivenec; Praha-Suchbát; Praha-Vinohrady; Praha-Zbraslav.

1.1.1.2 Varianty budoucího populačního vývoje

IPR Praha 2023

kde budou moci všichni uživatelé interaktivně pracovat s daty analýz a prognóz demografie a veřejné vybavenosti.

2 MČ vyjádřily **nesouhlas s výsledky populační prognózy**, kdy předpokládají ve své MČ vyšší přírůstek obyvatel (někdy i podložen vlastní populační prognózou). Zde je nutné upozornit, že dílčí demografické prognózy MČ neberou v úvahu celopražský kontext. Tyto prognózy, stejně jako zasláné záměry rezidenční výstavby, budou sloužit jako podklad pro další aktualizaci projektu v roce 2023.

Častou připomínkou bylo využívání rejstříkových (tabulkových) kapacit škol, spravovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, které neodpovídají skutečnosti. Tyto kapacity jsou obecně vyšší, než kolik je možné v dané škole učit děti. V rámci připomínkování byly proto MČ požádány o doplnění informace ohledně reálných kapacit MŠ a ZŠ. Tyto informace není lehké získat, protože ne všechny MČ si dané číslo evidují. Informace ohledně skutečných kapacit dodalo ale pouze 9 MČ. S těmito daty budeme pracovat i pro další aktualizaci (2023). Připomínán byl také fakt, že infrastruktura pražské veřejné vybavenosti je využívána také obyvateli Středočeského kraje. Do materiálu byl proto doplněn kontext populačního vývoje Středočeského kraje a využívání školské infrastruktury jeho obyvateli. Pro další aktualizaci projektu je v plánu zpracování demografické prognózy pražského zázemí.

1.1.1.1 Kódy a názvy bilančních územních celků (BUC)

IPR Praha 2022

1.2 SOUVISLOSTI

Pro kvalitní analýzu veřejné vybavenosti je důležitý stručný popis obecných souvislostí, které ovlivňují veřejnou vybavenost, ale také populační vývoj a výhled současné Prahy. Klíčový je především demografický, sociální a prostorový kontext. Jako první je věnována pozornost těm demografickým souvislostem, které jsou podstatné pro analýzu veřejné vybavenosti, ale také pro nastavení parametrů demografické prognózy a projekcí. Jde primárně o hodnocení vývoje úrovně úmrtnosti a porodnosti. Hodnocení celkového populačního vývoje věkové struktury obyvatel je pak obsaženo v samostatné kapitole (→ kap. 2.1).

Dále se stručně věnujeme důležitým společenským změnám, včetně vývoje ekonomiky, příjmů domácností a proměn veřejné vybavenosti. Třetím důležitým tématem pak jsou (socio)prostorové změny. V této kapitole se věnujeme procesům, které ovlivňují trendy v prostorové distribuci obyvatel a zařízení veřejné vybavenosti, jako je suburbanizace či gentrifikace. Prostor bude zaměřen také na pojetí a vnímají kvality a dostupnosti veřejné vybavenosti.

1.2.1 DEMOGRAFICKÉ ZMĚNY

Pro kontext analýzy veřejné vybavenosti, ale především pro nastavení parametrů demografické prognózy je důležité zhodnocení vývoje úrovně úmrtnosti a plodnosti⁶, přestože celkový přirozený přírůstek obyvatel na celkový populační vývoj je oproti migračnímu saldu nízký. Míra porodnosti je daná úrovní úhrnné plodnosti a věkovou strukturou populace. Po roce 1990 došlo v Praze, stejně jako v celém Česku, k významnému poklesu hodnoty úhrnné plodnosti, stejně jako celkového počtu narozených dětí. Zatímco v roce 1990 šlo o 1,7 dítě na jednu ženu, v roce 1999 byl patrný pokles na 1,04 dítěte na ženu, přičemž hranice záchovy populace je 2,1 dítěte na ženu (→ Obr. 1.2.1.1). Tento pokles byl způsobem dvěma faktory. Po pádu komunistického režimu došlo jednak ke změně hodnotové orientace žen a mužů, kdy touha založit rodinu s dětmi v mladém věku ustoupila touze po studiu, cestování a dalších

6 ————— Mezi porodností a plodností je rozdíl. Zatímco plodnost se počítá jako počet živě narozených vztahených k počtu žen ve fertilním období (ve věku 15 až 49 let). Porodnost je výsledkem plodnosti a jde o absolutní počet narozených dětí bez vazby na věkovou strukturu sledované populace. Může proto docházet k případům, že ve stejný čas dochází na jedné straně k poklesu plodnosti a druhé straně k růstu porodnosti a naopak. V analytickém hodnocení se nejčastěji pracuje s úrovní plodnosti, protože ta odstraňuje vliv věkové struktury. Pro hodnocení např. kapacit školské infrastruktury je naopak důležité znát celkový počet narozených dětí.

hodnotách, které nejsou slučitelné s péčí o děti (jde o tzv. postmaterialistické hodnoty) [Rabušic, 2001]. A jednak po pádu režimu došlo k vzestupu ekonomické a sociální nejistoty, která se projevovala např. vznikem nezaměstnanosti a nedostupností bytů [Rychtaříková, 1996].

Po roce 1999 již dochází k mírnému a od roku 2004 k poměrně výraznému růstu úhrnné plodnosti. Růst byl primárně zapříčiněn odkladem početí do vyššího věku matky. Vyšší úroveň plodnosti byla podpořena ekonomickým růstem, vyšší dostupností vlastního bydlení (např. přes vyšší dostupnost hypoték), ale i postupnou možností skloubit pracovní a rodinný život (např. přes vyšší dostupnost flexibilních pracovních úvazků, prací z domova atd.). V posledních 3 letech se hodnoty úhrnné plodnosti zvýšily na 1,5 až 1,7 dítě na ženu. I přes růst v posledních letech je stále patrné, že hodnoty úhrnné plodnosti jsou stále pod celoevropským průměrem a pod hladinou prosté reprodukce. Do budoucna musíme s větší mírou pravděpodobnosti počítat s růstem úhrnné plodnosti a růstem průměrného věku matky. S mírným růstem pracují parametry populační prognózy a projekce (→ kap. 2.2.1).

Zatímco země západní Evropy zažívaly po druhé světové válce poměrně konstantní růst naděje dožití, v tehdejší Československu se úmrtnostní poměry zlepšovaly jen velmi málo. Zatímco mezi lety 1955 a 1985 se naděje dožití mužů

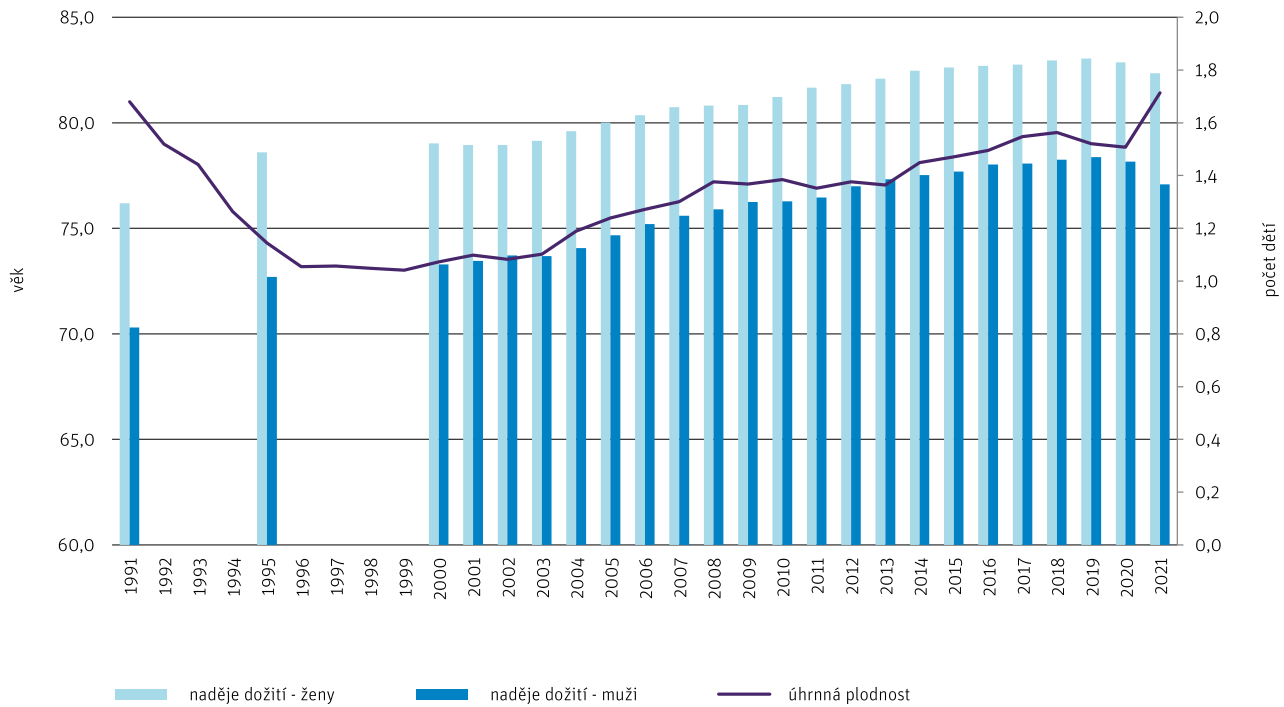
v Československu zvýšila jen o 0,9 let (z 66,6 na 67,5) a žen o 3,1 let (ze 71,6 a na 74,7). Po roce 1990 došlo v Praze a celém Česku ke zlepšování úmrtnostních poměrů. Mezi lety 1991 a 2019⁷ byl růst daleko vyšší a naděje dožití mužů zvýšila se o 8,1 let (z 68,2 na 76,3) a žen o 6,3 let (ze 75,8 a na 82,1). Růst naděje dožití byl způsoben především dostupností moderního zdravotnictví (dostupnost vysoce účinných léčiv a moderní zdravotnické techniky), ale také díky zdravějšímu životnímu stylu, který se po roce 1989 začal prosazovat (např. omezování kouření, zdravější jídelníček, větší důraz na prevenci atd.). Celkově můžeme očekávat další zvyšování úrovně naděje dožití.

V Praze dlouhodobě dochází k růstu počtu cizinců, jejichž význam na celkový počet obyvatel je klíčový [Brabec, 2022]. Bez imigrace cizinců by celkový počet obyvatel hlavního města klesal či stagnoval. Počet cizinců se v Praze od roku 2001 více než ztrojnásobil a podíl osob s jiným, než českým státním občanstvím na celkové populaci byl koncem roku 2021 v Praze již 18,5 % (236 tis.) (→ Obr. 1.2.1.2). Zde je ovšem potřeba upozornit na fakt, že tato data mohou být nadhodnocena a celkový počet v Praze bydlících cizinců bude

7 ————— Neuvádíme data za roky 2020 a 2021, protože to byly specifické roky, kdy došlo k poklesu hodnoty naděje dožití z důvodu výjimečného vzrůstu počtu úmrtí způsobených nemocí covid-19.

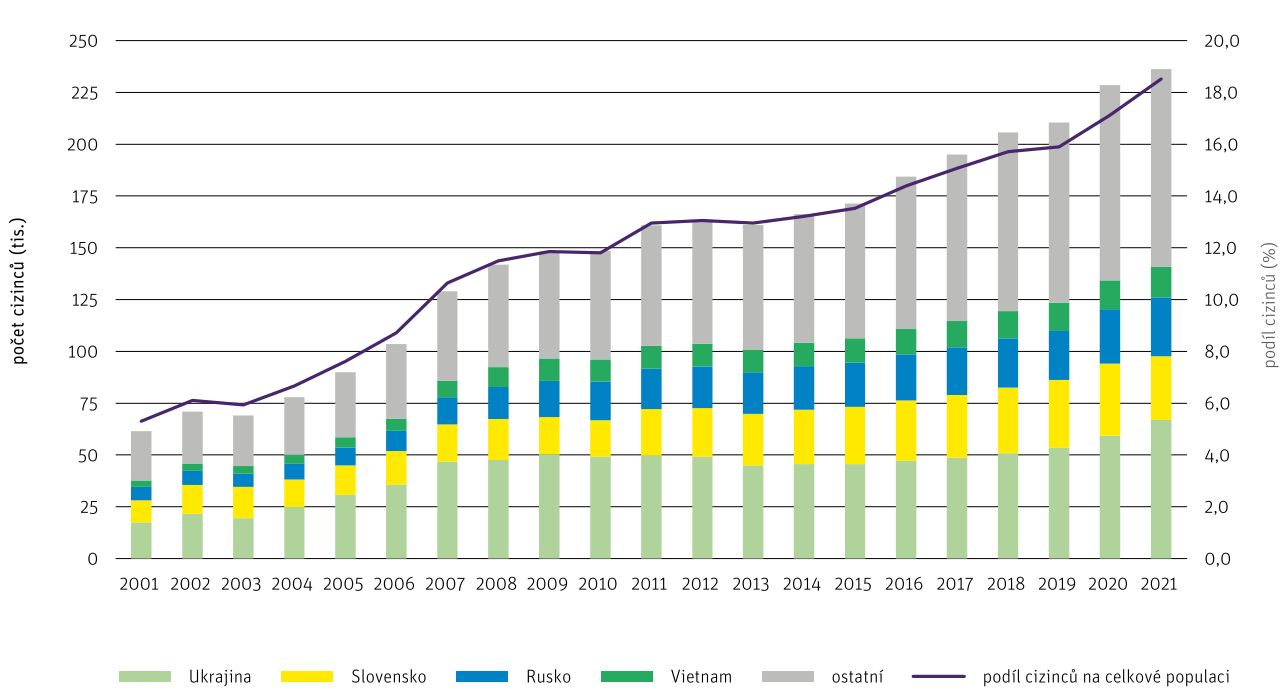
1.2.1.1 Vývoj naděje dožití při narození a úhrnné plodnosti v Praze

IPR Praha 2022 / data: ČSÚ 2022

1.2.1.2 Vývoj počtu a podílu cizinců podle státního občanství na celkové populaci Prahy

IPR Praha 2022 / data: ČSÚ 2022

pravděpodobně nižší. Jde sice o oficiální data ČSÚ, ty nicméně vycházejí z databáze spravované Ředitelstvím služby cizinecké policie MV ČR, kde není úplná evidence odstěhovaných z Prahy cizinců, kteří ale svůj odchod nenahlásili. Při SLDB 2021 bylo v Praze sečteno na 180 tisíc cizinců, tedy o 56 tis. méně, než je oficiálně evidováno.

Praha je díky množství pracovních příležitostí a vysoké kvalitě života pro cizince jednoznačně nejatraktivnějším regionem Česka. Dlouhodobě se zde koncentruje přibližně 35–38 % ze všech registrovaných cizinců v Česku, **přičemž dynamika přírůstku je v Praze vyšší než v ostatních částech republiky**. Nadprůměrná je zde koncentrace cizinců z Ruska a bohatších států západní Evropy či Severní Ameriky. Naopak je zde relativně nižší koncentrace cizinců z Vietnamu, Slovenska či Polska.

1.2.2 SPOLEČENSKÉ ZMĚNY

V Praze stejně jako v jiných městech a státech dlouhodobě dochází k zásadním celospolečenským proměnám, které mají dopad také na vnímání či kvalitu infrastruktury veřejné vybavenosti. Jako zásadní lze uvést **ekonomický vývoj, rozvoj tržního prostředí a individualizaci společnosti**.

Česká ekonomika mezi lety 2013 až 2019 rostla poměrně dynamickým tempem. Nezaměstnanost klesla na nejnižší hodnotu v Evropské unii a průměrné mzdy celkově rostly [IPR Praha, 2020d]. Kromě mezd docházelo také ke zvyšování starobních důchodů a dalších sociálních dávek (např. zvýšení rodičovského příspěvku). To vše se promítá do dlouhodobého růstu celkových příjmů obyvatel [Brabec & Němec, 2016], a to i přes zvýšení roční míry inflace od roku 2017. Podle šetření European Union – Statistics on Income and Living Conditions (EU-SILC) realizovaného každoročně ČSÚ, byl průměrný čistý nominální příjem pražských domácností v roce 2006 v Praze na osobu necelých 150 tis. Kč za rok, v roce 2020 již šlo o 270 tis. Kč [ČSÚ, 2021b]. Nominálně, tedy bez započtení inflace, zvýšení činilo více než 80 %, reálně pak cca 30 %. **V Praze jsou dlouhodobě vyšší příjmy než v ostatních částech republiky** (v celém Česku šlo v roce 2020 o 210 tis. Kč), přičemž rozdíl se v delším časovém horizontu mírně snižují. Vyšší příjmy jsou způsobené především vyšší vzdělaností obyvatel, ekonomickou výkonností hlavního města, nízkou nezaměstnaností, migrační atraktivitou a přítomností sídel řady domácích a mezinárodních firem, institucí a úřadů či atraktivitou města pro cestovní ruch atd.

Rozvoj tržní ekonomiky znamenal rozvoj nových subjektů, které začaly poskytovat **soukromé služby veřejné vybavenosti**. Lidé mají proto čím dál větší možnost výběru i z privátních zařízení, jako jsou soukromé školky a školy či zdravotnická zařízení, které ale zároveň nemusí být dostupné pro všechny obyvatele. S rostoucími příjmy je nicméně patrné, že více lidí raději využívá infrastrukturu veřejné vybavenosti, kde je finanční spoluúčast vyšší.

Zvyšující se možnost výběru velmi ovlivňuje také volnočasové aktivity. Lidé si mohou stále **více vybírat z nabídky služeb, jejichž kvalita se z dlouhodobého hlediska spíše zvyšuje**. Nabídku volnočasových aktivit také posiluje růst příjmů a proces individualizace, tedy vyšší svoboda jednotlivce, kdy lidské jednání přestává být ovlivněno rodinou, genderovou či třídní příslušností [Beck, 2004]. Individualizace je nicméně ambivalentní proces, který na jedné straně přinesl možnost volby životního stylu, na druhé straně větší zodpovědnost jedince za jeho jednání a jeho větší izolovanost [Bauman, 2006]. Tato izolovanost, kdy lidé jsou odkázáni sami na sebe, pak mimo jiné vede k jejich vyšší potřebě budovat komunitní sounáležitost a sociální kapitál. Podpora komunitní sounáležitosti byla např. zařazena jako strategický cíl ve Strategickém plánu hl. m Prahy, aktualizace 2016 [IPR Praha, 2016]. Proto je v této studii věnován prostor také dostupnosti kulturně-komunitních center.

1.2.3 SOCIOPROSTOROVÉ ZMĚNY

Hodnocení dostupnosti veřejné vybavenosti je také dobré zasadit do kontextu změn a proměn vnitřní struktury města, který je ovlivněn jednak vnějšími podmínkami postindustriální transformace [Brabec, 2022], ale pochopitelně především vnitřními faktory, jako jsou distribuce nové rezidenční výstavby a kapacity územní. **Distribuce nové rezidenční výstavby je hlavním faktorem populačního vývoje** a proměn sociální struktury obyvatel v prostoru Prahy [IPR Praha, 2020c] (→ kap. 2.1.3). Vývoj nové výstavby, a především budoucí vývoj je pochopitelně silně ovlivněn možnostmi a kapacitami území, kde je výstavba možná.

Vnitřní sktruktura dnešních měst je primárně ovlivněna procesy a gentrifkace a suburbanizace. Gentrifkace je proces postupné fyzické regenerace relativně zanedbaných lokalit vnitřního města, při které dochází k sociální obměně, kdy vzniká z lokality relativně nižšího sociálního statusu místo, kde žijí vysokopříjmoví obyvatelé. **Proměny v sociální struktuře obyvatel se promítají také do změny v potřebách ve veřejné vybavenosti**. Jde jednak o změny v typech poskytovaných služeb, ale především požadavky na jejich vyšší kvalitu. S gentrifkací úzce také souvisí proces revitalizace transformačních ploch a brownfieldů. Po úpadku průmyslu, který ve městech dlouhodobě probíhá, dochází k uvolňování ploch, které je možné zastavět. Přičemž na uvolněných plochách vznikají především nová nákupní centra, ale také administrativní komplexy a v posledních letech i bytové domy.

Suburbanizace je proces, **kdy zázemí města (ať už počtem obyvatel, nebo např. komerčními aktivitami) roste rychleji než město samotné**, přičemž hlavním zdrojem růstu je zpravidla přesun obyvatel a komerčních aktivit z města do zázemí. Lidé, kteří se do rodinných domů stěhují, ovšem město zcela neopouštějí, ale dále sem dojíždějí za prací, zábavou

a službami⁸. Jedním z negativních důsledků suburbanizace je rozvoj řídce zalidněné zástavby rodinných domů, kde velmi často absentuje veřejná vybavenost (VV) a z ekonomického či demografického hlediska je neefektivní budovat novou infrastrukturu nové veřejné vybavenosti.

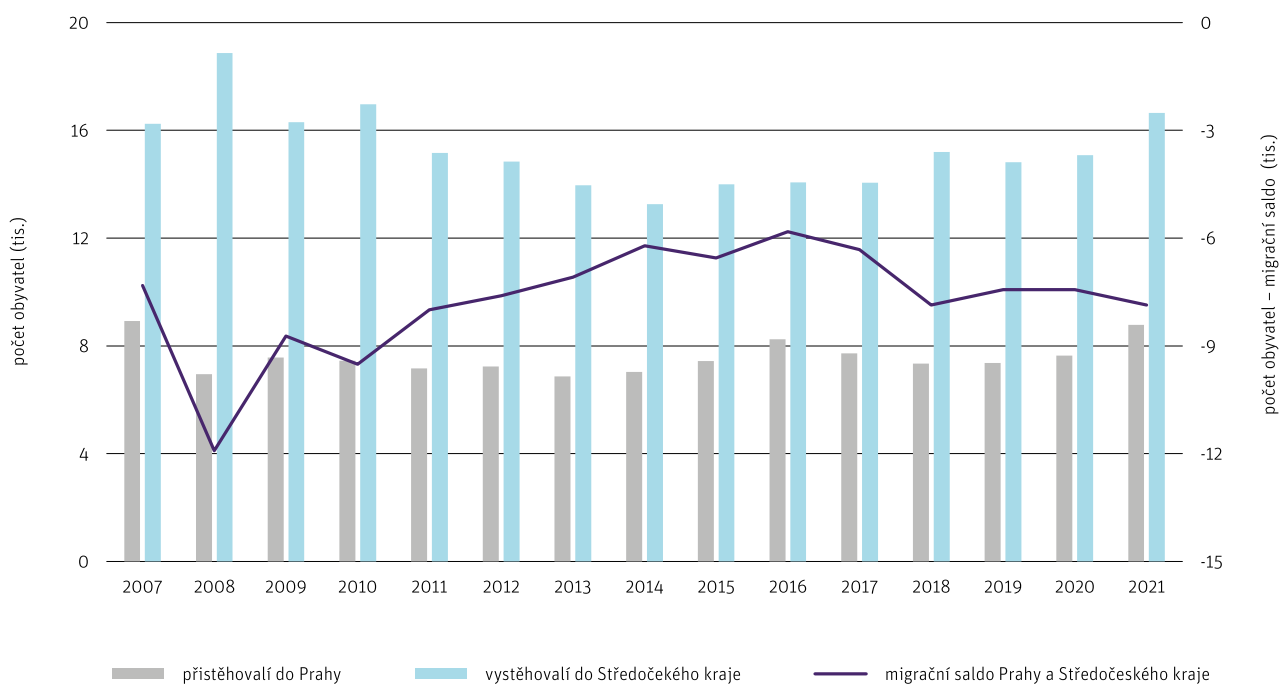
RŮST POČTU OBYVATEL V ZÁZEMÍ PRAHY VE STŘEDOČESKÉM KRAJI

Proces suburbanizace probíhá v Praze dlouhodobě od změny politického režimu v roce 1989. Od roku 2001 přibylo v těsném zázemí hlavního města (okresy Praha-východ a Praha-západ) na 105 tis. obyvatel v delším časovém období (od roku 1990) a v širším vymezení (celý Středočeský kraj) jde **o přírůstek o více než 230 tis. obyvatel**. Ve velké míře se do zázemí stěhují obyvatelé Prahy, kteří do hlavního města dále dojíždějí za prací či studiem. Největší intenzita suburbanizace byla patrná v letech 2005–2009, kdy se do Středočeského kraje každoročně přistěhovalo o 7 až 12 tis. osob více, než se z něho odstěhovalo (→ Obr. 1.2.3.1). Poté došlo k mírnému poklesu migračního

⁸ — Suburbanizace v Praze probíhá jak v rámci administrativních hranic města, tak především ve vztahu ke Středočeskému kraji. Praha dlouhodobě ztrácí kolem 5 až 7 tis. obyvatel, kteří se stěhují do obcí mimo administrativní hranice města [Brabec, 2022].

1.2.3.1 Vývoj migračního salda mezi Prahou a Středočeským krajem

IPR Praha 2022 / data: ČSÚ 2022

salda mezi Prahou a Středočeským krajem na hodnoty kolem 6 tis. osob z důvodu mírného snížení počtu vystěhovalých obyvatel z Prahy. Od roku 2018 je nicméně patný opětovný nárůst počtu vystěhovalých z Prahy do Středočeského kraje a tím i snižování migračního salda.

Nejvyšších relativních přírůstků počtu obyvatel dochází v obcích s malou populační velikostí, kde probíhá velká rezidenční výstavba, především rodinných domů. Jde primárně o obce lokalizované těsném zázemí Prahy (→ Obr. 1.2.3.2). Dále pak především obce ležící při významných komunikacích, jako jsou železnice a dálnice. Největšího relativního populačního přírůstku dosáhly populačně menší obce jako Nupaky, Květnice či Herink, kde se počet obyvatel zvýšil o 14-20 krát. Vysoký absolutní přírůstek je patrný např. v obcích Milovice, kde došlo k populačnímu růstu o 9,4 tis. obyvatel (234% přírůstek), Jesenice (7,7 tis. obyv. 319% přírůstek), Říčany (5,8 tis. obyv. 53% přírůstek).

V souvislosti s populačním růstem zázemí, dochází také ke zvyšování počet dojíždějících do Prahy. V posledních letech jde o přibližně 170 až 190 tis. [IPR Praha, 2020c]. Tento počet se od roku 2004 zvýšil o 35 až 50 %. Růst počtu dojíždějících je primárně způsoben procesem suburbanizace, ale i růstem počtu pracovních míst v Praze. Směry dojíždky a vyjíždky jsou dlouhodobě stabilní, přičemž hlavním zdrojem dojíždky

do Prahy je primárně její nejbližší okolí. Přibližně 70 % ze všech dojíždějících je dlouhodobě ze Středočeského kraje, přičemž přibližně 30 % pak z nejbližších okresů Praha-východ a Praha-západ, 11 % z okresu Kladno. Je patrné, že vyšší počet dojíždějících bude z obcí při významných komunikacích, především z obcí s vysokým počtem lidí přistěhovalých z Prahy.

1.2.4 POJETÍ VEŘEJNÉ VYBAVENOSTI

Pojetí veřejné vybavenosti (VV) v této studii vychází z nařízení č. 10/2016 Sb. hl. m. Prahy – **pražských stavebních předpisů** (PSP). Veřejná vybavenost zahrnuje stavby, zařízení a pozemky občanského vybavení (§ 2 odst. 1 písm. k) bod 3 zákona č. 183/2006 Sb.)⁹ a stavby, zařízení a pozemky pro obchody a služby (§ 8 PSP). S odlišným pojetím pracuje **platný Územní plán sídelního útvaru hl. m. Prahy**¹⁰ (ÚPnSÚ), kde je definice VV zúžená na občanskou vybavenost veřejné infrastruktury, tzn. převážně spravovanou obcí nebo státem, tj. školy, nemocnice,

knihovny, divadla, muzea, městské úřady apod. PSP rozšiřují pojetí VV, protože i obchody, služby a pracovní příležitosti významně ovlivňují kvalitu místa. Obdobně nakládá s pojetím VV **Metropolitní plán Prahy**¹¹ (MPP), kde koncepce VV je založena na pokrytí města službami tak, aby byly splněny současné nároky na zvyšování kvality života. Pro naplnění celkové koncepce zahrnuje do VV vedle vybavenosti komerční a občanské také vybavenost rekreační [IPR Praha, 2022a].

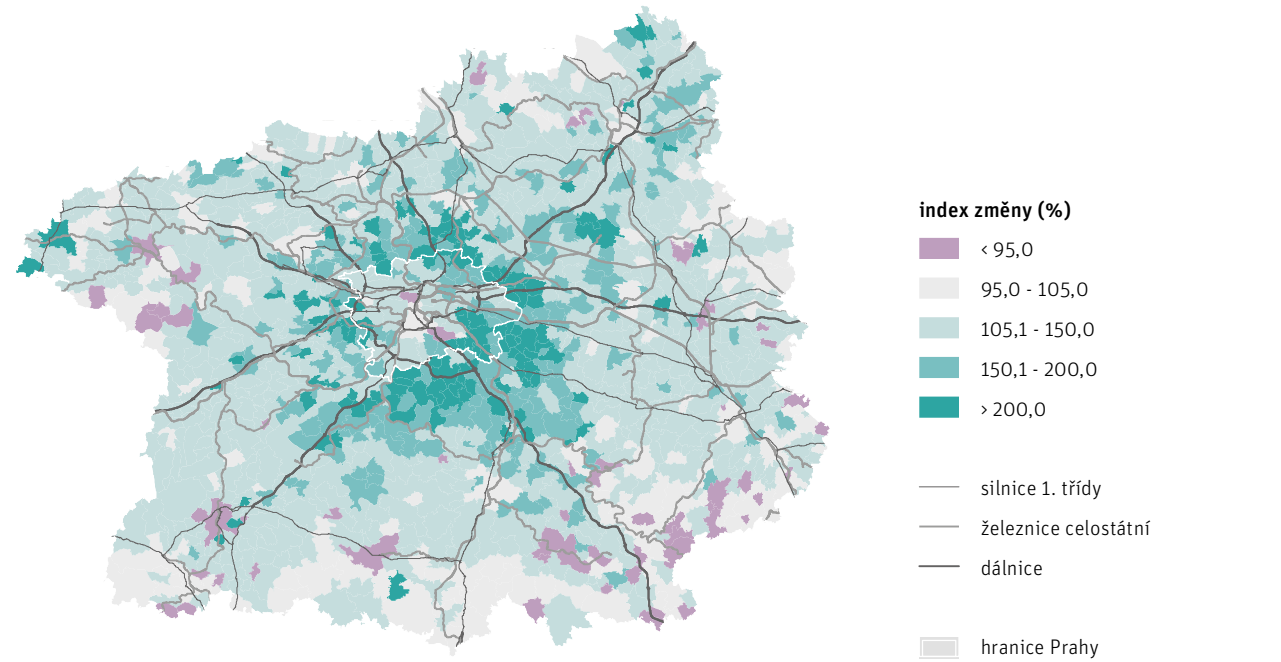
Výjimečné postavení v oblasti VV přináší hlavnímu městu status kraje. Vedle benefitů spojených s dostupností vyšší vybavenosti na jeho území má ale i řadu povinností. Jako kraj nese zodpovědnost za vybavenost pro uskutečňování středního a vyššího odborného vzdělávání, vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami, dále jazykového, základního uměleckého a zájmového vzdělávání a pro výkon ústavní výchovy, ale také zodpovědnost za krajskou síť sociálních služeb apod. V porovnání s VV v největších českých městech má Praha téměř ve všech oblastech dominantní postavení. **Významu hlavního města, největšího města Česka přirozeně odpovídá koncentrace významné VV na území Prahy.** Je zde sídlo prezidenta a správních orgánů ČR, zastupitelských úřadů jiných států, řady organizací

a firem i mezinárodního významu, institucí vědy a výzkumu, vysokoškolského vzdělání, specializované zdravotní péče, vrcholového sportu, kultury apod. Praha je navíc významným turistickým centrem a jedním z nejnavštěvovanějších měst, což také přináší další požadavky na infrastrukturu veřejné vybavenosti.

Při sledování dostupnosti VV v této studii vycházíme ze Standardů dostupnosti veřejné infrastruktury [Maier, Šindlerová, Vorel, Jetel, & Peltan, 2020]. **Podle typu vybavenosti sledujeme fyzickou dostupnost** vyjádřenou fyzickou vzdáleností mezi sledovaným výchozím a cílovým bodem **nebo sídelně-strukturální dostupnost**, která se vztahuje k populační velikosti obce, popřípadě sídla. Pro fyzickou dostupnost zařízení občanského vybavení jsou výchozími body dostupnosti vchody obytných domů a cílovými body dostupnosti vstupy do příslušného areálu či zařízení veřejného vybavení (→ Obr. 1.2.4.1). Fyzická dostupnost se zjišťuje měřením skutečné fyzické vzdálenosti po veřejně přístupných pozemních komunikacích a po dalších veřejně přístupných cestách určených pro pěší pohyb, zohledňují se bariéry v území. Pro pěší chůzi se uvažuje rychlost 3,6–4 km/hod. Sídelně-strukturální dostupnost vyjadřuje přítomnost či nepřítomnost dané infrastruktury v obci vzhledem k zařazení obce v sídelní struktuře a ve vztahu k počtu obyvatel obce.

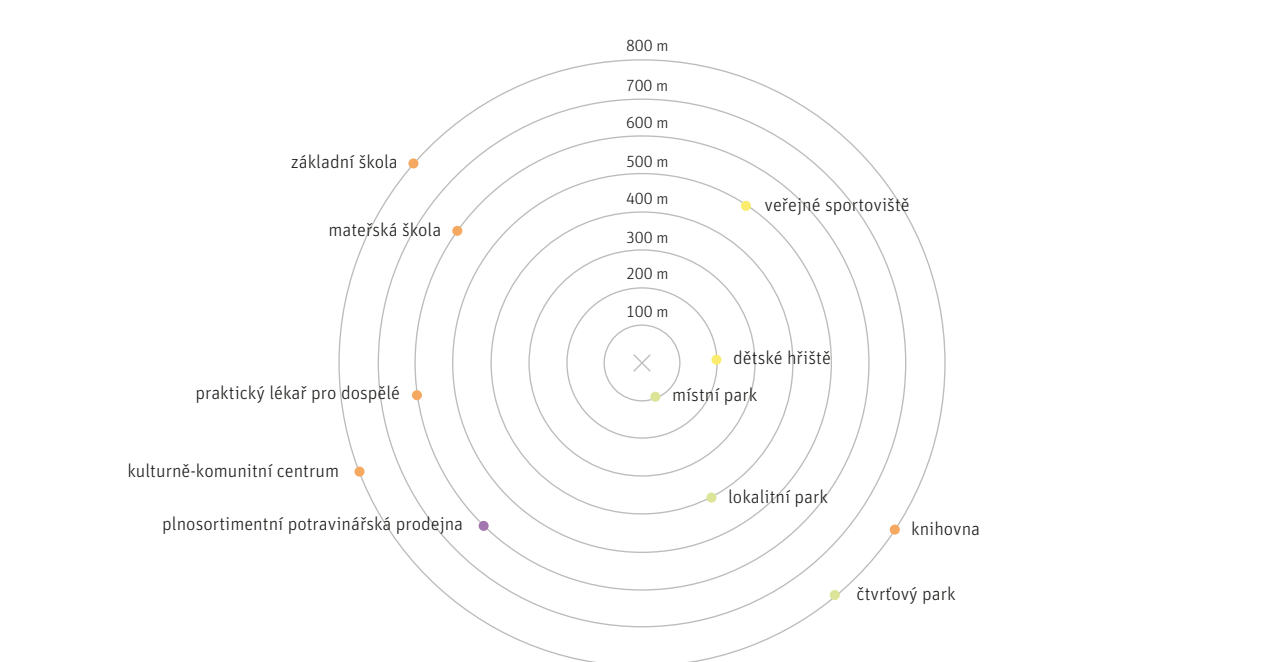
1.2.3.2 Index změny počtu obyvatel v obcích v Středočeském kraji Prahy a pražských MČ mezi lety 2001–2022

IPR Praha 2023 / data: ČSÚ 2023

1.2.4.1 Dostupnost veřejné vybavenosti

IPR Praha 2022 / data: TAČR Beta – TB050MMR001 Standardy dostupnosti veřejné infrastruktury 2016

1.2.5 VNÍMANÍ KVALITY A DOSTUPNOSTI VEŘEJNÉ VYBAVENOSTI

Při hodnocení dostupnosti veřejné vybavenosti jsou také důležité otázky kvality a subjektivního vnímání dostupnosti. Mohou pochopitelně nastat situace, kdy dané území je výborně obslouženo, nicméně lidé nemusí být s daným typem veřejné vybavenosti spokojeni, a proto může být např. méně využíván. Tyto aspekty nicméně ve studii hodnotit nemůžeme, protože nemáme k tomu dostupné informace. Otázka kvality dostupnosti veřejné vybavenosti je možné částečně sledovat prostřednictvím využívání a návštěvnosti jednotlivých objektů typů vybavenosti. Tato data nicméně nejsou dostupná, popř. ne vždy jsou přesným ukazatelem kvality a vyšší využití může být dané nižší nabídkou oproti poptávce. Kvalitu pak můžeme hodnotit sociologickými průzkumy, kdy se reprezentativního vzorku obyvatel ptáme na míru spokojenosti.

Data ohledně spojenosti s dostupností vybraných typů veřejné vybavenosti na reprezentativním vzorku 2 tis. obyvatel Prahy získal IPR Praha v letech 2017, 2020 a 2022 [ppm factum, 2022]. Hodnocení výsledků z roku 2020 bylo publikováno ve

studii Kvalita života Pražanů [Brabec, a další, 2021]¹². Podle výsledků je celkově patrná **vysoká spokojenost obyvatel Prahy prakticky ve všech sledovaných oblastech**. Potvrdila se tak vysoká kvalita života v Praze, kdy obyvatelé Prahy jsou v naprosté většině spokojeni, a to jak se životem v Praze (78 %), tak se životem, který vedou (66 %). Ukazuje se nicméně velmi mírné zhoršení spokojenosti obyvatel, a to především vlivem vnějších faktorů, jako je vysoká inflace či dopady války na Ukrajině. Celkově jsou více spojeni lidé, kteří se více cítí být součástí místní komunity (mají více sociálních kontaktů), dále lidé s vyššími příjmy, mladší lidé či osoby žijící v manželství.

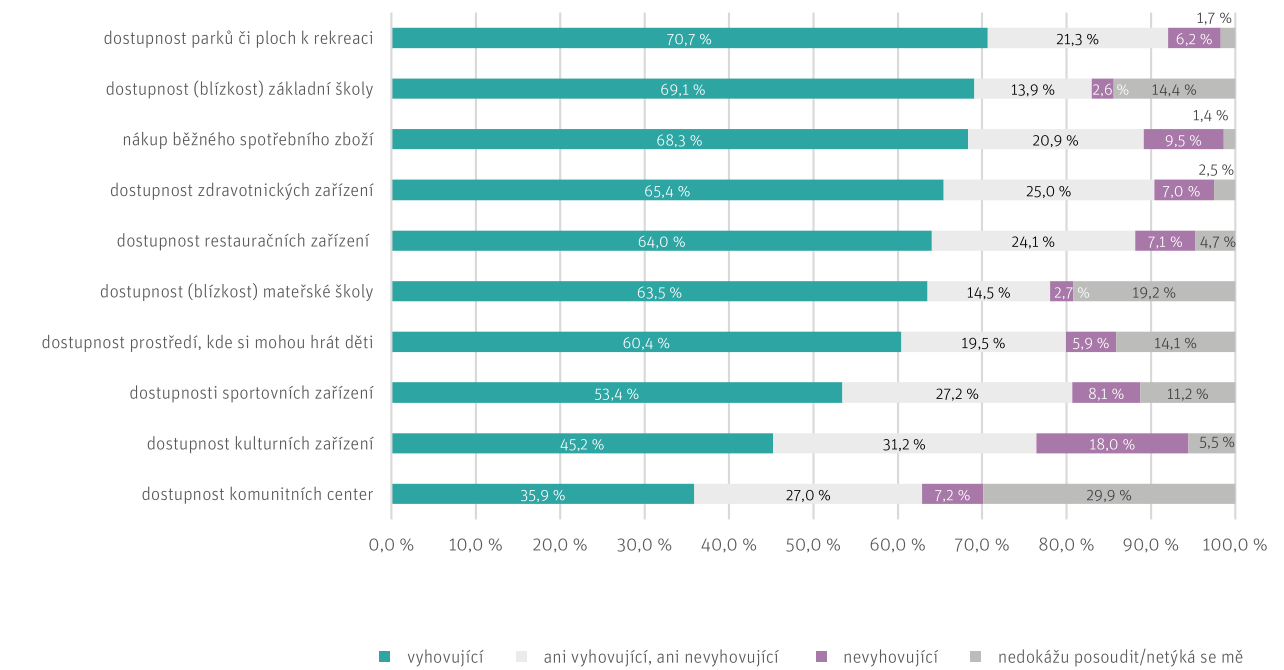
Pražané jsou celkově spokojení s veřejnou vybaveností v okolí svého bydliště, a to jak s dostupností služeb, tak míst pro rekreaci (→ Obr. 1.2.5.1). **Nevyšší spojenost je patrná u parků a ploch pro rekreaci**, kdy pro více než 70 % respondentů je dostupnost vyhovující. Podobně spokojeni jsou lidé také s dostupností základních škol, obchodů či zdravotnických zařízení. Dobrá dostupnost pak byla uvedena u prostředí, kde si děti mohou hrát či u sportovních zařízení. Naopak relativně

12 — Studie je věnuje různorodým tématům souvisejícím se spokojeností obyvatel a kvalitou života – např. bydlením, veřejným prostranstvím, prací, mobilitou – či veřejné správě, volnočasovým aktivitám, práci, dopravě či komunitnímu životu. Ve studii je také porovnání kvality života obyvatel Prahy s dalšími evropskými městy.

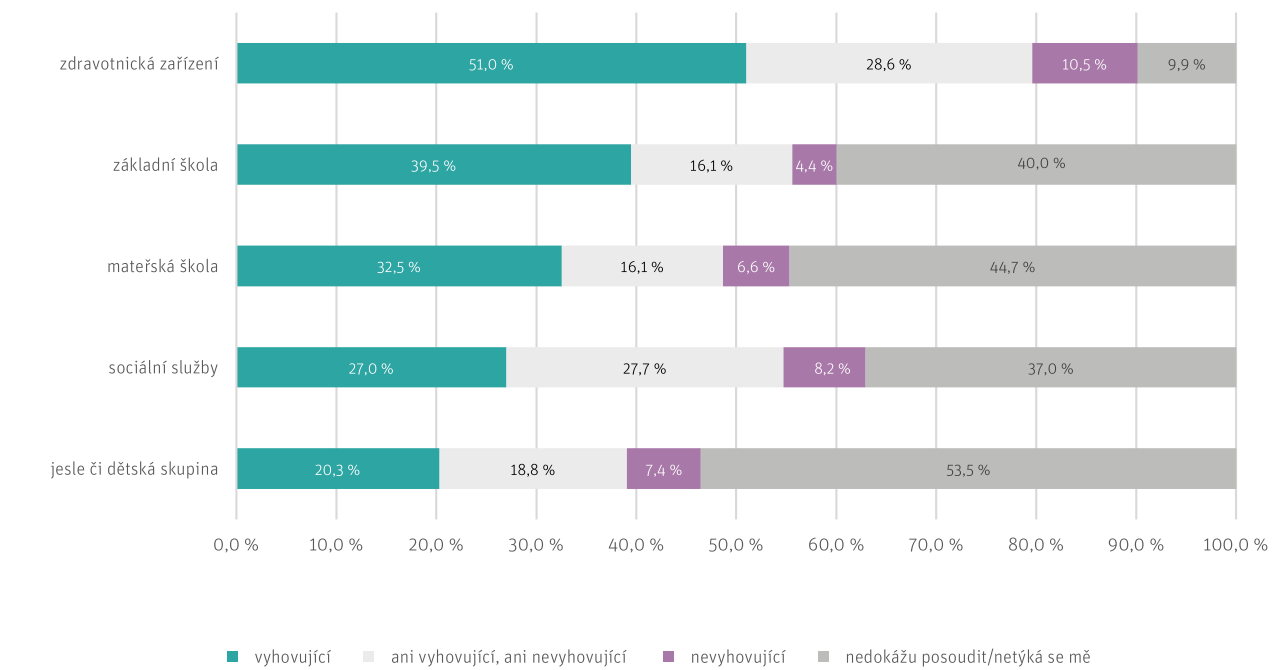
nižší je spokojenost s kulturními zařízeními (jako jsou kina nebo divadla) a komunitními centry, kdy méně než 50 % respondentů uvedlo jejich vyhovující dostupnost. Je potřeba upozornit, že velká část se nedokáže vyjádřit, protože dané služby nevyužívá. Obecně jsou **spíše spokojenější ženy, mladší a lidé s vyššími příjmy**.

Kromě hodnocení dostupnosti byly v dotazníku také otázky na spokojenost s kapacitami jednotlivých druhů veřejné vybavenosti (školství, zdravotní a sociální služby). I zde je patrné, že převažuje spokojenost, vždy **převažuje počet respondentů, kteří uvedli dané kapacity jako vyhovující** oproti těm, kteří je považují za nevyhovující (→ Obr. 1.2.5.2). Dostupnější kapacity jsou podle lidí ve zdravotnických zařízení oproti sociálním službám. Pak také základních škol oproti mateřským školám a jeslím. U těchto služeb je ovšem výrazný podíl respondentů, kteří se nedokážou vyjádřit, protože dané služby nevyužívají.

1.2.5.1 Odpověď reprezentativního vzorku obyvatel Prahy v roce 2022 na otázku: Jak hodnotíte vybavenost lokality, kde bydlíte, v následujících oblastech (n = 2019)
IPR Praha 2022 / data: ppm factum 2022

1.2.5.2 Odpověď reprezentativního vzorku obyvatel Prahy v roce 2022 na otázku: Jak jste spokojen/a s kapacitami (tedy volnými místy) u následující vybavenosti ve vašem okolí? (n = 2019)
IPR Praha 2022 / data: ppm faktum 2022

1.3 HLAVNÍ ZÁVĚRY PROJEKTU

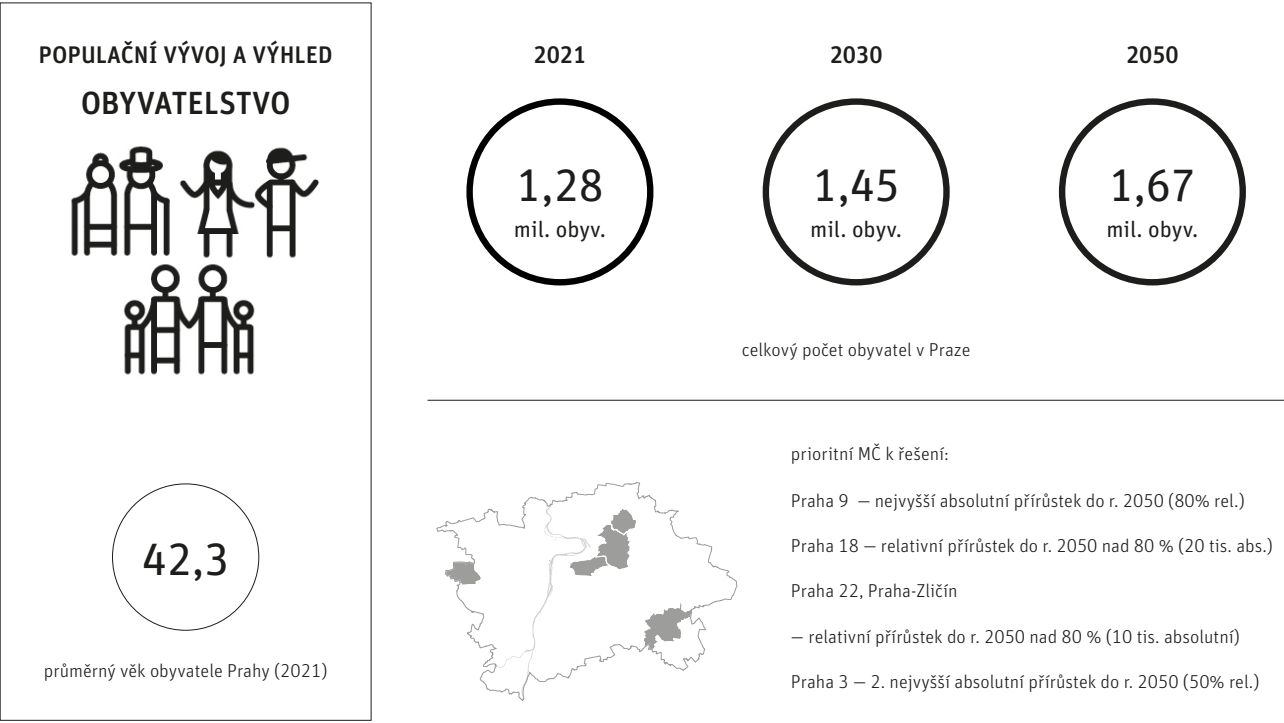
V podkapitole se věnujeme hodnocení hlavních závěrů, které vyplývají z jednotlivých kapitol studie. Hlavním závěrem studie je očekávaný růst počtu obyvatel, který bude mít významný vliv na budoucí dostupnost veřejné vybavenosti. Podle zpracované populační prognózy by se počet obyvatel Prahy měl do roku 2050 zvýšit o téměř o 400 tis. Je proto nezbytné plánovat výstavbu nové infrastruktury veřejné vybavenosti, kdy nejkritičtější situace je v oblasti školství či sociálních služeb. Při zachování současných kapacit a odhadovaném populačním výhledu by v roce 2050 mělo chybět více než 18 tis. míst ve základních školách. Současný a budoucí stav veřejné vybavenosti je ovšem rozdílný podle jednotlivých MČ a BUC. Pro každý hodnocený typ veřejné vybavenosti byl zpracován ilustrativní diagram, který zobrazuje míru naléhavosti řešení a to jednak za Prahu jako celek a jednak výběr prioritních MČ, kde je potřeba danou vybavenost řešit prioritně.

POPULAČNÍ VÝVOJ A VÝHLED

- počet obyvatel Prahy dlouhodobě roste a také v budoucnu můžeme v Praze počítat se zvyšováním počtu obyvatel (→ kap. 2)
 - podle populační prognózy by se počet obyvatel Prahy měl do roku 2050 zvýšit o téměř o 400 tis. na 1,67 mil. obyvatel (31% přírůstek)
 - bude docházet k významnému nárůstu počtu narozených dětí a počet dětí ve věkové kategorii 6 až 14 let by měl zvýšit do roku 2050 o 28 tis. (24% přírůstek), u dětí ve věkové kategorii 3 až 5 let jde o růst o 12 tis. (29% přírůstek), ve věku 15 až 18 let pak dokonce o 16 tis. (37 % přírůstek)
 - růst by také měl absolutní počet seniorů, kdy obyvatel starších 80 let by se měl zvýšit o 35 tis. (63% přírůstek)
 - průměrný věk obyvatel Prahy by však měl růst jen nepatrně, a to z důvodu přistěhování mladších obyvatel
- s populačním růstem pracují také 3 demografické projekce, založené na míře budoucího zastavění (rezidenční výstavby) podle odhadu kapacit území
 - počet obyvatel Prahy by nicméně poklesl o 43 tis. (3% úbytek), pokud by budoucí vývoj byl dán pouze přirozeným vývojem
 - nejvyšší přírůstky obyvatel můžeme očekávat v místech, kde jsou volné plochy pro novou rezidenční výstavbu (→ Obr. 1.3.1)

1.3.1 Hlavní výsledky analýzy a prognózy obyvatelstva

IPR Praha 2023 / data: IPR Praha 2022, ČSÚ 2022

ŠKOLSTVÍ

Mateřské školy

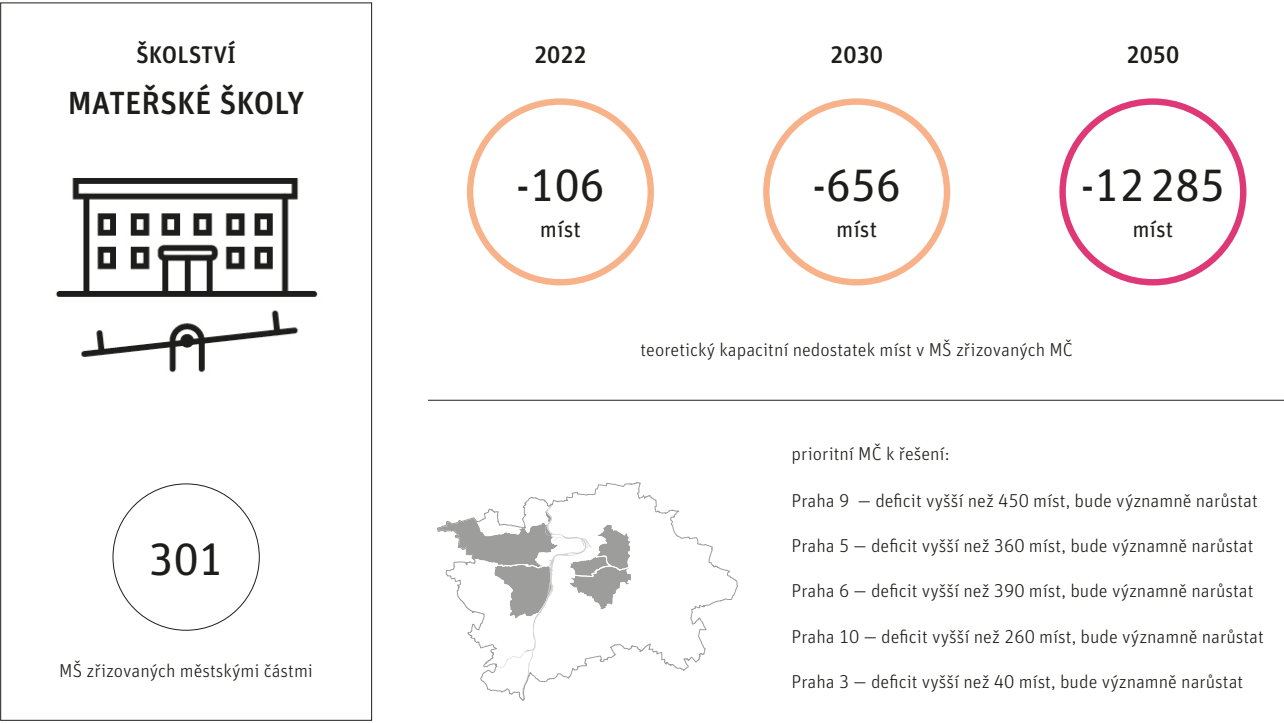
- kapacity mateřských škol jsou nyní nedostatečné a je potřeba do budoucna počítat se zvyšováním počtu dětí, které je budou navštěvovat
- v současné době chybí v MŠ přes 100 míst pro děti s trvalým bydlištěm v Praze (→ kap. 3)
- 69 % mateřských škol na území Prahy zřizují MČ
- do mateřských školy zřizovaných MČ dochází 89 % všech dětí navštěvujících MŠ
- mateřské školy zřizované MČ jsou obsazeny z 90 %
- v současné době jsou riziková území z pohledu nedostatku kapacit v mateřských školách Praha 6 – Dejvice, Praha 15 – Hostivař, Praha 10 – Strašnice a Praha 6 – Břevnov
- podle realistické varianty prognózy by kapacitní nedostatek mohl v roce 2030 přesáhnout 650 a v roce 2050 12 000 míst
- mezi pět příkladů městských částí vhodných k prioritnímu řešení řadíme MČ Praha 9, Praha 5, Praha 6 a Praha 10, nyní je zde nedostatek míst v mateřských školách vyšší než 250 míst a předpokládáme jeho zvyšování v nadcházejících letech (→ Obr. 1.3.2), v Praze 3 je deficit vyšší než 40 míst, prohlubování deficitu očekáváme v roce 2030 a 2050

Základní školy

- základní školy zřizované městskými částmi vykazují volné kapacity (s ohledem na evidované kapacity) (→ kap. 3)
- kapacity základních škol evidované v rejstříku škol a školských zařízení nemusí plně odpovídat jejich aktuálnímu stavu, získané výsledky mohou být zkreslené
- 67 % základních škol na území Prahy zřizují MČ
- do základních školy zřizovaných MČ dochází 91 % všech žáků navštěvujících ZŠ
- základní školy zřizované MČ jsou obsazeny z 81 %
- při započítání dětské ukrajinské populace by teoretická obsazenost pražských základních škol vzrostla na hraničních 99 %
- v současné době jsou riziková území z pohledu nedostatku kapacit Praha 5 – Košíře, Praha 6 – Hanspaulka, Praha 10 – Záběhlice_Zahradní Město, Praha 4 – Lhotka_Krč a Praha 6 – Střešovice, dále pak BUC bez základních škol (např.: Praha 9 – Harfa_Hloubětín, Praha 22 – Pitkovice a Praha 14 – Hostavice atd.)
- realistické varianta demografické prognózy (PROG) ukazuje na potřebu výstavby nových základních škol nebo rozšíření kapacit již stávajících
- pokud nedojde k žádným změnám v kapacitě základních škol, mohlo by v roce 2030 chybět na území Prahy přes 2 500 míst a v roce 2050 18 000 míst
- mezi pět příkladů problematických městských částí, které se v současné době potýkají a v nadcházejících letech budou potýkat s nedostatkem míst na základních školách patří Praha 9, Praha 10, Praha 6 a Praha 5, Praha 7 má v současné době vyrovnané kapacity, očekáváme zde ale výrazný nárůst deficitu míst na základních školách (→ Obr. 1.3.3)

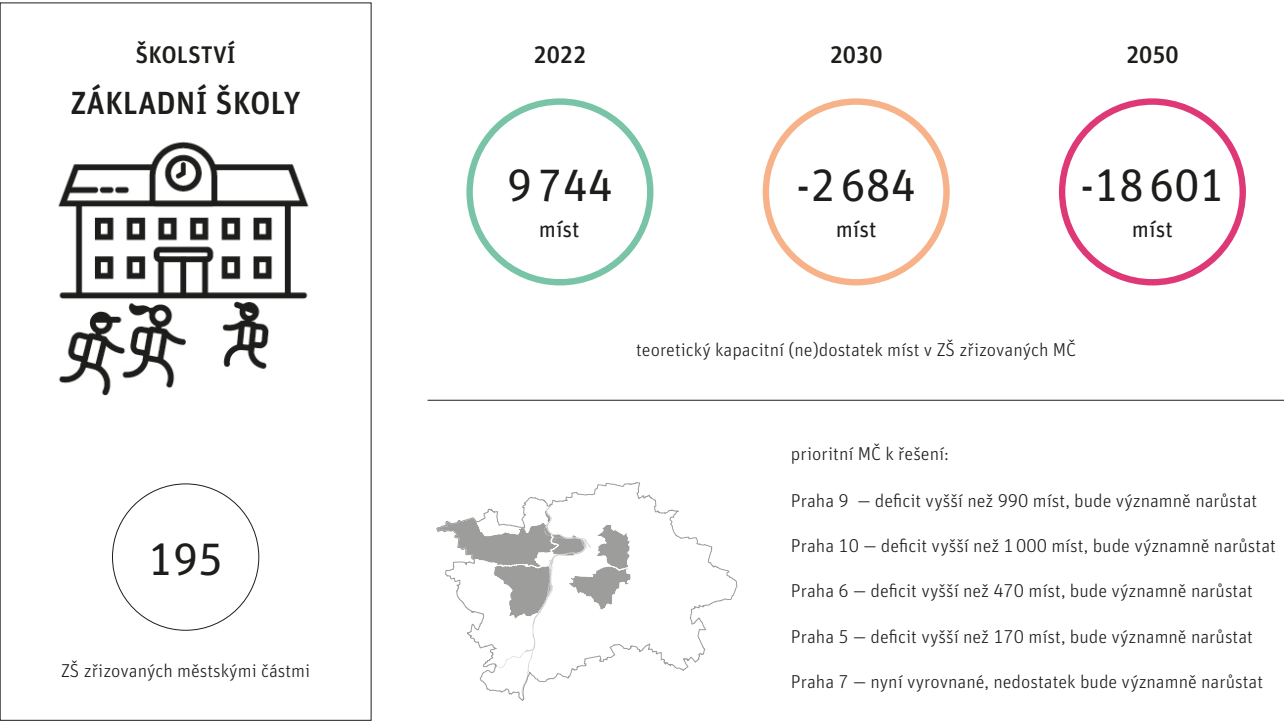
1.3.2 Hlavní výsledky analýzy a prognózy veřejné vybavenosti pro mateřské školy

IPR Praha 2023 / data: IPR Praha 2022, MHMP odbor školství, mládeže a sportu 2022

1.3.3 Hlavní výsledky analýzy a prognózy veřejné vybavenosti pro základní školy

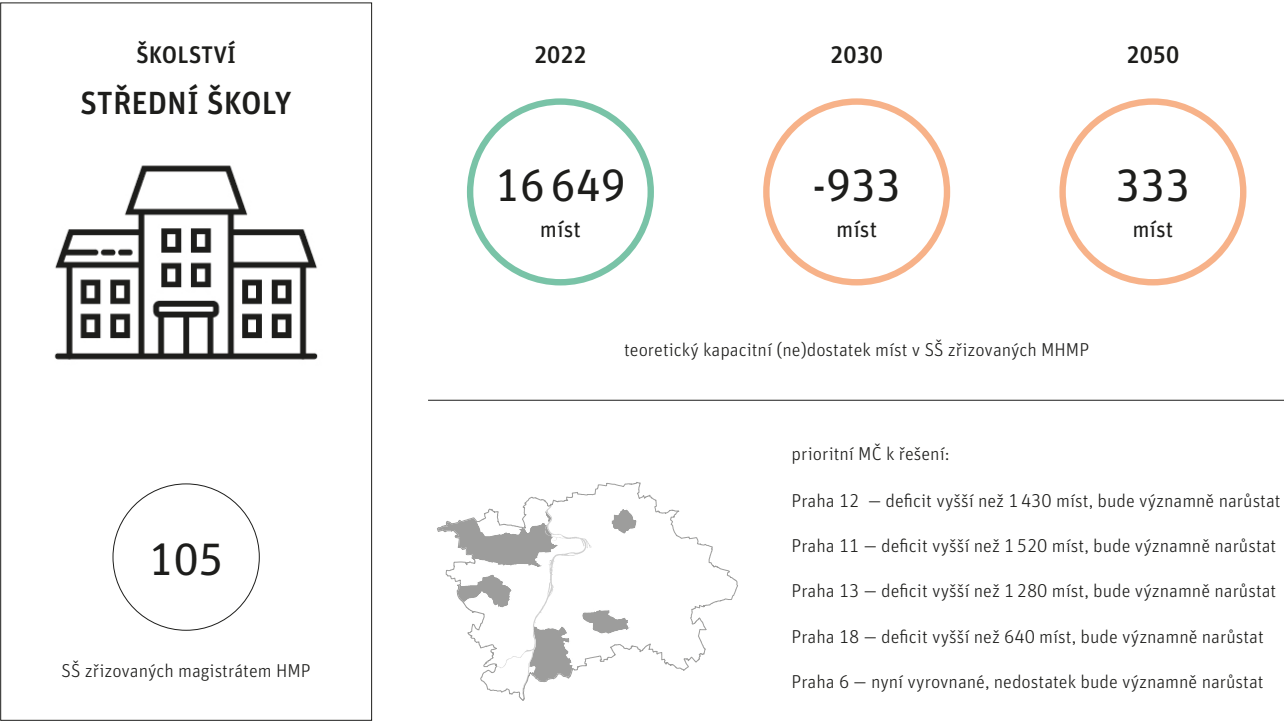
IPR Praha 2023 / data: IPR Praha 2022, MHMP odbor školství, mládeže a sportu 2022

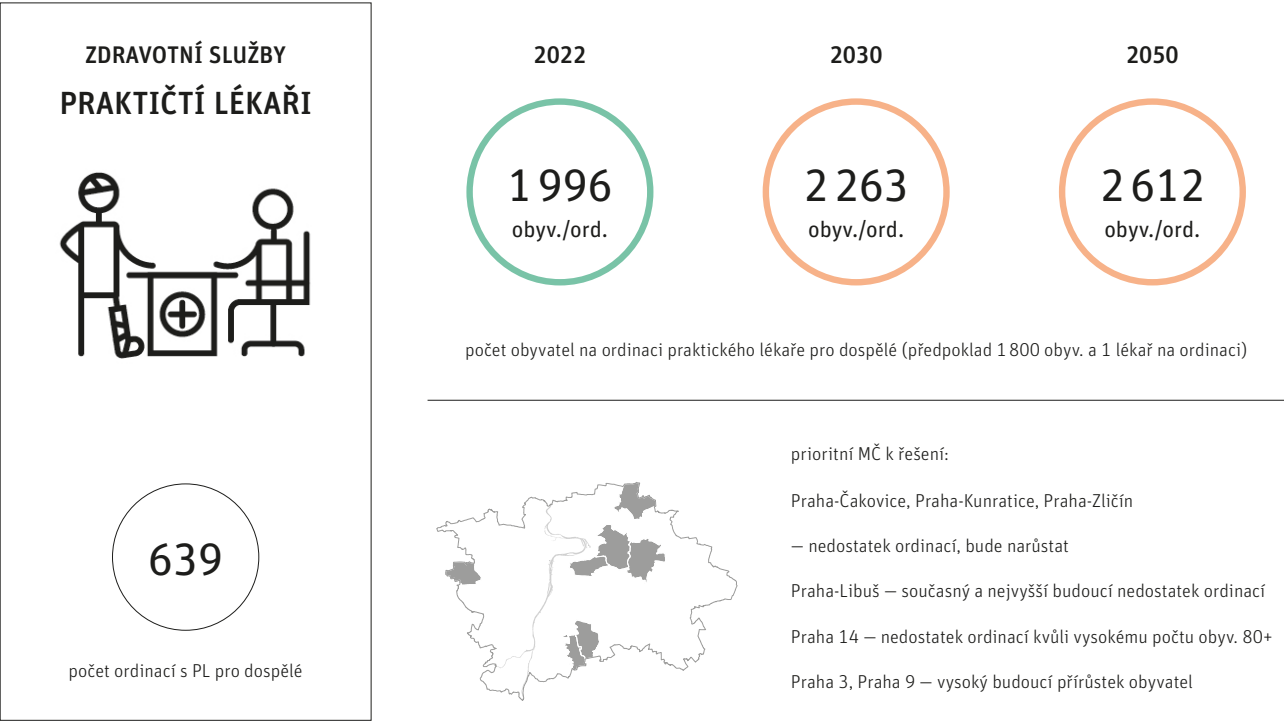
Střední školy	vysokou přitažlivost i pro mimopražské žáky (→ Obr. 1.3.4)
kapacita všech středních škol je v současné době dostatečná (→ kap. 3)	za území ohrožená nedostatkem míst na středních školách můžeme považovat především MČ s nedostatkem 400 míst a s vyšší reálnou obsazeností škol – jde o Prahu 11 a Prahu 12, Prahu 13 a Prahu 18 a městské části bez středních škol se 400 a více dospívajícími
55 % středních škol na území Prahy zřizuje HMP	je nutné upozornit, že na rozdíl od MŠ a ZŠ není spádovost (vzdálenost od místa bydliště) do středních škol primární měřítko při jejím výběru (důraz je spíše kladen na zaměření, typ či kvalitu a pověst SŠ)
do středních škol zřizovaných HMP dochází 70 % všech žáků navštěvujících SŠ	analýza se nevěnuje problematice naplnění kapacit středních škol dle jejich typu (všeobecná SŠ, SOU, SOŠ, Lycea)
studium na pražských středních školách je atraktivní také pro mimopražské žáky, bez ohledu na trvalé bydliště žáků dosahuje skutečná obsazenost středních škol 82 %	
v souvislosti s významným nárůstem pražské dospívající populace v blízkém časovém horizontu bude pravděpodobně celková kapacita středních škol nedostatečná již v roce 2030 (nedostatek cca 1 000 míst)	
v roce 2050 by již měly kapacity středních škol mírně přebývat (přebytek cca 300 míst).	
je potřeba zvážit nutnost rozšíření kapacit pražských středních škol, především s ohledem na jejich	

ZDRAVOTNÍ SLUŽBY	tak o 31 % vzroste počet obyvatel na ordinace PLDD (o 1 593), nejvíce ve variantě MAX (na 7 372 obyv./ordinace)
současnou vytíženost ordinací PL pro dospělé (PLD) a PL pro děti a dorost (PLDD) hodnotíme jako mírně zvýšenou, ve výhledu se bude dále zvyšovat;	za předpokladu zachování optimálního počtu obyvatel na ordinace (1 800 obyv./PLD, 4 500 obyv./PLDD) by mohlo dle prognózy chybět cca 31 % ordinací PLD a 33 % ordinací PLDD (nejvíce dle MAX)
infrastruktura ordinací PL zubního a gynekologa vykazuje kapacitní rezervy (→ kap. 4)	
v ideální docházkové vzdálenosti od ordinací PLD do 600 m (do 10 min.) žije v současné době (2022) na území Prahy 67 % obyvatel, v docházkové dostupnosti do 900 m celkem 85 % obyvatel;	se stárnutím populace poroste poptávka po ordinacích PLD, vyšší vytíženost ve výhledu by pocítily zejména MČ s nízkou vybaveností v současnosti a očekávaným vysokým přírůstkem obyvatel (→ Obr. 1.3.5)
v ideální docházkové vzdálenosti ordinací PLDD do 600 m (do 10 min.) žije 49 % obyvatel, v docházkové dostupnosti do 900 m celkem 73 % obyvatel	
podle přepočtu obyvatel na ordinace v MČ (BUC) se ukazuje vyšší vytíženost (zhoršená dostupnost) ordinací PLD v 54 % MČ a cca 50 % BUC; zhoršenou dostupnost PLDD má 40 % MČ a cca 33 % BUC	
dle prognózy k roku 2050 počet obyvatel na ordinace PLD vzroste o 31 % (o 616), nejvíce dle projekce ve variantě MAX (na 2 849 obyv./ordinace), stejně	

1.3.4 Hlavní výsledky analýzy a prognózy veřejné vybavenosti pro střední školy
IPR Praha 2023 / data: IPR Praha 2022, MHMP odbor školství, mládeže a sportu 2022

1.3.5 Hlavní výsledky analýzy a prognózy veřejné vybavenosti pro praktické lékaře
IPR Praha 2023 / data: IPR Praha 2022

SOCIÁLNÍ SLUŽBY

- celopražská potřebnost nových lůžek LTC je pro 2,5–5,5 % obyvatel 80+, tzn. cca 1,8 až 4 tis. lůžek (se zohledněním potřebnosti i pro obyvatele mladší 80 let)
- podle prognózy obyvatel a za předpokladu zachování současného předpokladu potřebnosti pro 12–15 % obyvatel 80+ se k roku 2050 potřebnost zvyšuje na cca 7 až 11 tis. nových lůžek LTC, nejvyšší potřebnost by nastala dle varianty projekce NUL (cca 9,7 až 13, 8 tis lůžek) (→ kap. 5)
- potřebnost lůžek v domovech pro seniory (DS) je orientačně stanovená ukazatelem potřebnosti 4 míst/1 000 obyvatel; Praha k roku 2022 dosahuje úrovně 2,1 lůžek/1 000 obyvatel, ale pobytové služby pro seniory zde výrazně doplňují terénní a ambulantní služby (v ČR 3,4 lůžek v DS/ 1 000 obyvatel)
- k roku 2022 je zapotřebí cca 2,4 tis. nových lůžek v DS; s růstem počtu seniorů se bude potřebnost zvyšovat, ale může nastat i změna potřebnosti
- (populace 80+ bude zdravější nebo bude menší poptávka s ohledem na rozšíření terénní péče)
- zřizování nových lůžek LTC by prioritně mělo směřovat do území s nízkou současnou vybaveností (zejména DS a DZR) a současným i výhledovým vysokým počtem obyvatel ve věku 80+ (→ Obr. 1.3.6)

KULTURA

- pokrytí města zařízeními lokální kultury je poměrně kvalitní
- zařízení lokální kultury jsou koncentrována v centru města a směrem k okrajovým částem Prahy jejich hustota výrazně klesá
- v následujících letech předpokládat rozšiřování funkcí základních knihoven o kulturní a komunitní aktivity, na straně druhé disperzi kulturně-komunitních aktivit do jiných typů kulturních zařízení
- zvýšenou pozornost v budoucnosti je potřeba věnovat zejména okrajovým částem Prahy na jihovýchodě, jihu a západě Prahy a oblastem se zvýšenou rezidenční zástavbou
- v oblastech se současně dobrou dostupností a předpokládanými vysokými nárůsty počtu obyvatel bude potřeba věnovat zvýšenou pozornost zejména kapacitám daných zařízení, popřípadě změně věkové skladby obyvatel.
- Základní knihovny

pokrytí města základními knihovnami je více rovnoměrné než pokrytí kulturně-komunitními centry (KKC)

v hustěji zalidněných městských částech je obyvatelstvo obsluhováno primárně pobočkami MKP, v periferních částech jsou knihovny zřizovány ve větší míře samotnými městskými částmi

v budoucnosti bude potřeba věnovat zvýšenou pozornost oblastem se současnou nulovou dostupností lokální kultury, kde je patrný největší relativní nárůst počtu obyvatel do roku 2050, a to v případě prognózy i všech projekcí

při nezměněném počtu knihoven očekáváme nárůst počtu obyvatel na jednu knihovnu (→ Obr. 1.3.7)
- 1.3.6 Hlavní výsledky analýzy a prognózy veřejné vybavenosti pro dlouhodobou lůžkovou péči (LTC)
- IPR Praha 2023 / data: IPR Praha 2022
- SOCIÁLNÍ SLUŽBY

DLOUHODOBÁ LŮŽKOVÁ PÉČE (LTC)

5 420

celkový počet lůžek long term care (LTC)

2022

-1 806

lůžek

2030

-5 858

lůžek

2050

-7 333

lůžek

kapacitní nedostatek lůžek LTC (předpoklad potřebnosti pro 12 % obyv. 80+)

prioritní MČ k řešení:

Praha 4 — podprůměrná kapacita, trvale nejvyšší počet obyv. 80+

Praha 6 — průměrná kapacita, trvale 4. nejvyšší počet obyv. 80+

Praha 13 — velký pokles dostupnosti, nejvyšší přírůstek obyv. 80+

Praha 14, Praha 15 — velký pokles, nutné zvýšení pro V a JV Prahy

Praha 17 — bez lůžek LTC, výrazný přírůstek obyv. 80+ (o 163 %)

1.3.7 Hlavní výsledky analýzy a prognózy veřejné vybavenosti pro základní knihovny

IPR Praha 2023 / data: IPR Praha 2022, MKP 2022

KULTURA

ZÁKLADNÍ KNIHOVNY

85

počet základních knihoven

2022

15 005

obyv./knihov.

2030

17 014

obyv./knihov.

2050

19 635

obyv./knihov.

počet obyvatel na základní knihovnu

prioritní MČ k řešení:

Praha-Libuš, Praha-Dolní Měcholupy, Praha-Křeslice, Praha-Nebošice

— bez knihovny v docházkové vzdálenosti 800 m

Praha 6 — předpoklad růstu potřeb knihovnických služeb

1-26 1.3 Hlavní závěry projektu

1.3 Hlavní závěry projektu 1-27

Kulturně-komunitní centra

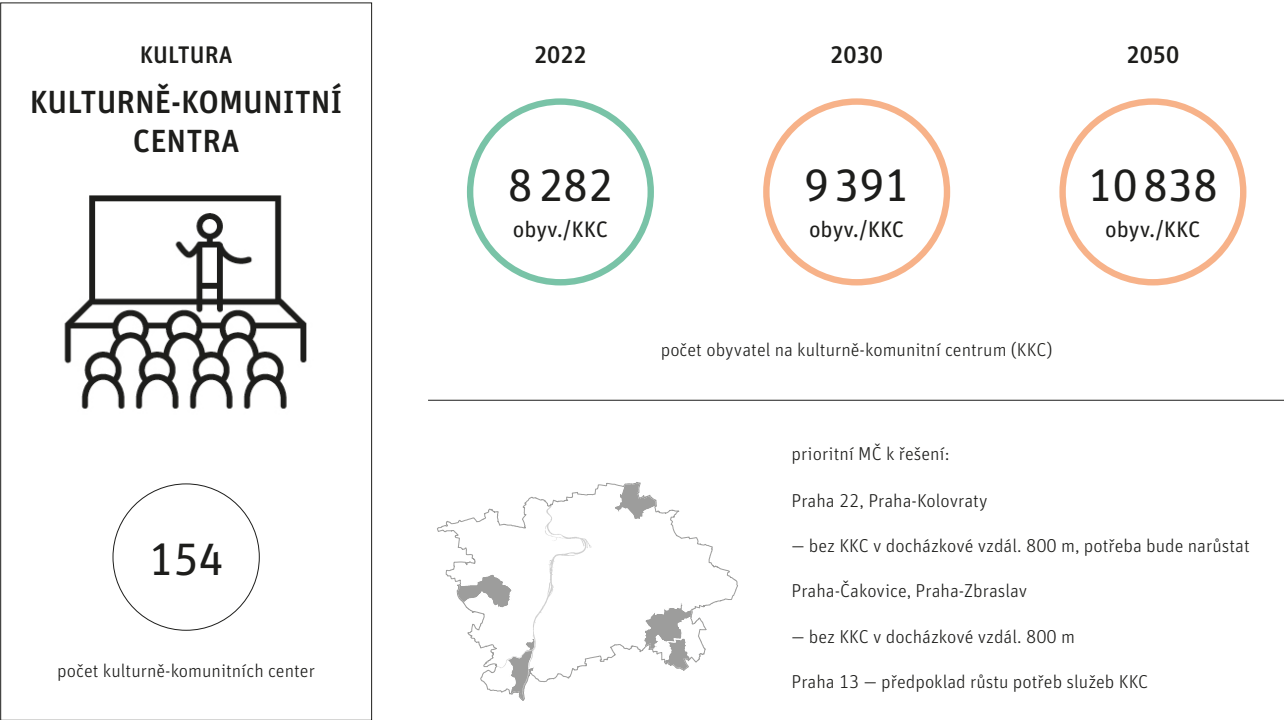
- kulturně-komunitní centra jsou více prostorově nerovnoměrně rozmístěny, opět jsou častěji umístěny v centrální části města (především duchovní objekty s kulturně-komunitními funkcemi)
- zhoršená dostupnost zařízení lokální kultury je v okrajových částech města s nižší hustotou zalidnění
- při nezměněném počtu KKC očekáváme nárůst počtu obyvatel na jedno KKC (→ Obr. 1.3.8)

REKREACE

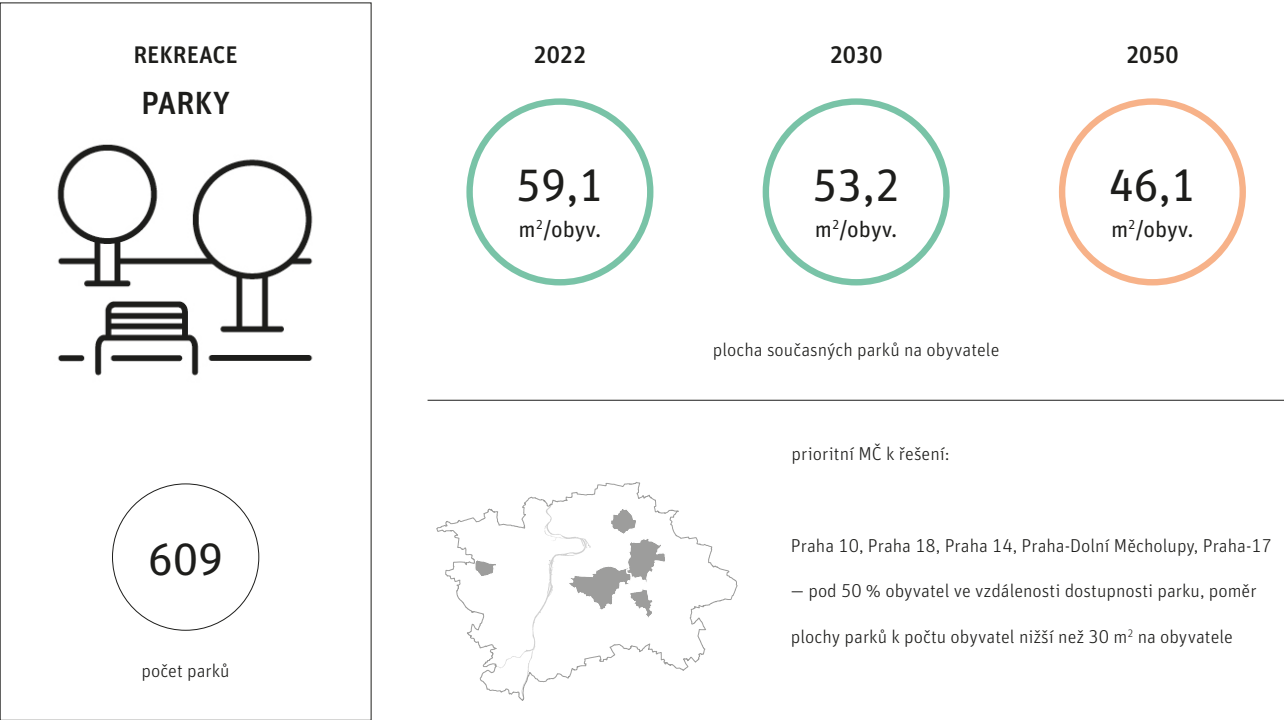
Parky

- v celoměstském měřítku jsou pražské parky dobře dostupné
- více než 84 % obyvatel Prahy žije na adrese v docházkové vzdálenosti (100, 400, 800 nebo 1 500 m) parku jednoho ze 4 hierarchických stupňů dělení parků podle významu
- podíl dostupné plochy parků na obyvatele Prahy je téměř 60 m² (→ Obr. 1.3.9)
- problematické jsou zejména MČ, kde je nízký podíl obyvatel žijících v docházkové vzdálenosti parku a současně malá dostupná plocha parků na obyvatele
- na závažnost nedostupnosti parků v MČ má pozitivní vliv i podíl otevřené krajiny z celkové plochy MČ, míra dostupné plochy soukromých zahrad na obyvatele MČ a míra dostupné plochy parku ve volné zástavbě na obyvatele MČ. Tato rekreační konkurence běžných parků snižuje negativní vlivy jejich nedostupnosti na území MČ

1.3.8 Hlavní výsledky analýzy a prognózy veřejné vybavenosti pro kulturně-komunitní centra
IPR Praha 2023 / data: IPR Praha 2022

1.3.9 Hlavní výsledky analýzy a prognózy veřejné vybavenosti pro parky
IPR Praha 2023 / data: IPR Praha 2022

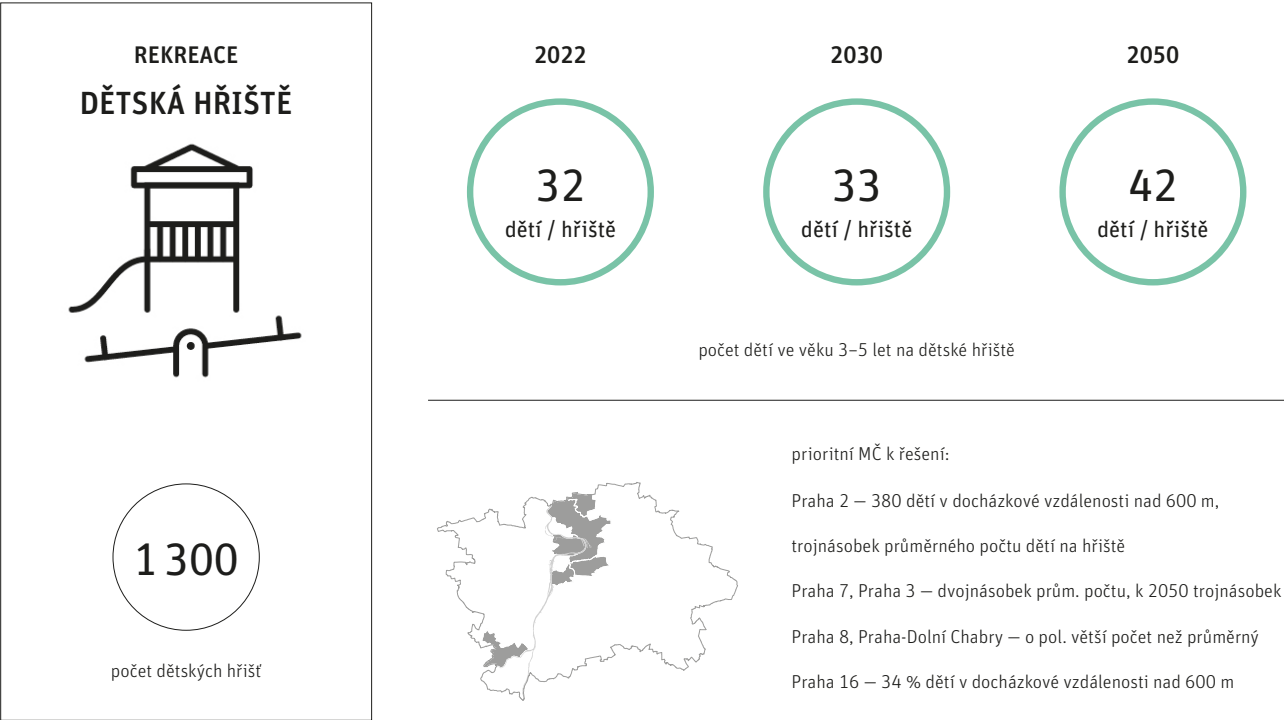
Dětská hřiště

- současná síť dětských hřišť je v Praze poměrně kvalitní; do 200 m od dětského hřiště bydlí zhruba 40 % obyvatel Prahy, v dostačující vzdálenosti 600 m žije více než 90 % obyvatel
- dobrá dostupnost dětských hřišť je patrná zejména v oblastech modernistických sídlišť, naopak jako zcela nedostupné byly vyhodnoceny některé oblasti na okrajích Prahy (→ kap. 7)
- zhoršenou dostupnost dětských hřišť mají a budou mít i ve výhledu některé MČ také z důvodu kapacity hřišť, tzn., kde na 1 hřiště připadají několikanásobně vyšší počty dětí (→ Obr. 1.3.10)

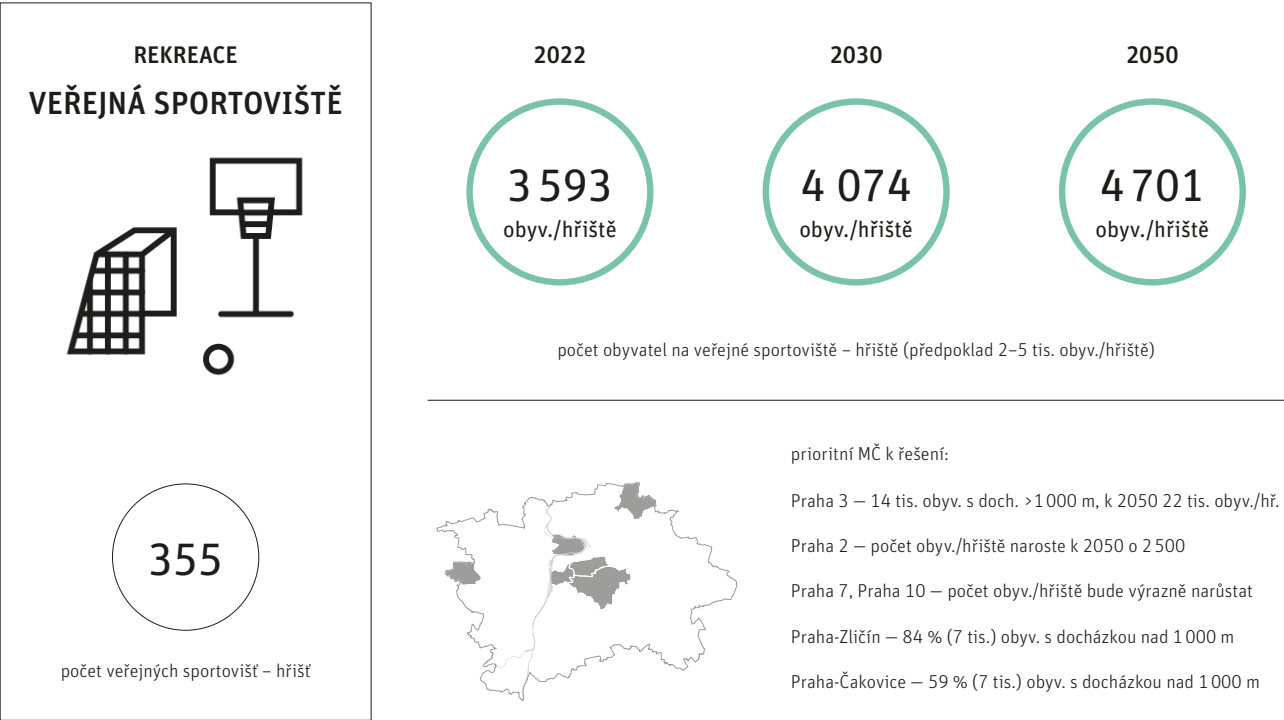
Veřejná sportoviště

- v celoměstském pohledu je v Praze poměrně dobré zastoupení veřejných sportovišť; do 500 m od sportoviště žije zhruba 50 % obyvatel Prahy a v dostačující vzdálenosti do 1 000 m pak celkem 83 % obyvatel
- mimo pěší dostupnost sportovišť bydlí tedy jen 17 % obyvatel, v některých MČ jde však o vysoký počet obyvatel (14 tis. obyv. v MČ Praha 3) nebo o významný podíl obyvatel (85% podíl v MČ Praha-Zličín)
- horší dostupnost hřišť i ve výhledu by mohly mít některé MČ z důvodu jejich kapacity (→ Obr. 1.3.11); hůře dostupná jsou tak veřejná sportoviště v rámci vnitřního města, kde na rozdíl od modernistické zástavby je méně prostoru pro umístění venkovních sportovišť (→ kap. 7)

1.3.10 Hlavní výsledky analýzy a prognózy veřejné vybavenosti pro dětská hřiště
IPR Praha 2023 / data: IPR Praha 2022

1.3.11 Hlavní výsledky analýzy a prognózy veřejné vybavenosti pro veřejná sportoviště
IPR Praha 2023 / data: IPR Praha 2022

- současný stav pohřební infrastruktury je v celoměstském měřítku dostatečný a stabilní
- v Praze je v současnosti 71 aktivně používaných hřbitovů, z toho 31 je v péči Hřbitovů a pohřebních služeb hl. n. Prahy (HPS), 37 ve správě městských částí a 3 ve správě církevních organizací
- necelá polovina pohřební kapacity města je koncentrovaná na Olšanských hřbitovech a v jejich bezprostředním okolí, což má za následek centralizaci pohřební infrastruktury, která se projevuje nedostatečnou dostupností hřbitovů v jiných MČ
- v letech 2022–2035 se očekává nárůst ročního počtu zemřelých ze současných 12 500 na 14 500 zemřelých a na této hodnotě by se měl až do roku 2050 ustálit (→ Obr. 1.3.12)
- v současnosti je preferovaným způsobem pohřbu kremace (97 % pohřbů v Praze) (→ kap. 8)

- prostorové rozmístění plnosortimentních potravinářských prodejen obchodních řetězců je na území hlavního města Prahy relativně husté a zajišťuje komfortní možnost nákupu potravin pro většinu obyvatel města (→ kap. 9)
- v docházkovém pásmu do 600 m od některé ze sledovaných prodejen bydlí přibližně 850 tis. obyvatel, což představuje 65 % pražské populace
- v docházkovém pásmu do 1 200 m od prodejny to je 1,16 mil. obyvatel, tedy přes 89 % obyvatel Prahy
- z celkového počtu 120 BUC je dosaženo vynikající docházkové dostupnosti sledovaných prodejen ve 22 případech, které se nacházejí především v centrální části města, dále pak v jihovýchodní části města
- naopak zcela bez dostupnosti prodejny v pásmu 600 m je obyvatelstvo v 32 BUC, zejména v okrajových částech města
- na základě prognózy vybavenosti potravinářských prodejen je možné konstatovat, že nejdynamičtější

- v případě BUC s nulovou vybaveností, tedy s absencí sledované prodejny, lze realisticky mluvit o zvýšení jejich populace v průměru o 19 % do roku 2030, do roku 2050 o dalších 22 p. b
- v případě BUC vyhodnocených jako nedostatečně vybavené lze očekávat do roku 2030 nárůst jejich populace o 15 %, do roku 2050 o dalších 34 p. b
- souběh těchto skutečností by v případě zachování nedostatečného stavu sledované vybavenosti vedl k ještě vyššímu prohloubení deficitů daného segmentu vybavenosti v území (→ Obr. 1.3.13)

HŘBITOVY

71

počet užívaných hřbitovů

2022	2030	2050
13,3 tis. zemřelých	122,1 tis. zemřelých	419,8 tis. zemřelých
celkový součet počtu zemřelých od 1. 1. 2022		

prioritní MČ k řešení:

Praha 11, Praha 13, Praha 12, Praha 4, Praha 9

— poměr odhadovaného počtu zemřelých ke kapacitě hřbitovů vyšší než 4, nejvyšší absolutní rozdíly mezi kapacitou hřbitovů a predikovaným součtem počtu zemřelých mezi lety 2022 a 2050

OBCHOD

POTRAVINÁŘSKÉ
PRODEJNY

259

počet potravinářských prodejen

2022

4 920
obyv./prod.

2030

5 580
obyv./prod.

2050

6 440
obyv./prod.

počet obyvatel na plnosortimentní potravinářskou prodejnu

prioritní MČ k řešení:

Praha-Libuš — bez prodejny, nejvyšší počet obyv./prodejna

Praha-Suchbát — bez prodejny, 2. nejvyšší počet obyv./prodejna

Praha 5 — 17+ tis. obyv. s docházkou nad 1 200 m

Praha 6 — 13+ tis. obyv. s docházkou nad 1 200 m

Praha 12 — 10+ tis. obyv. s docházkou nad 1 200 m

1.4 REJSTŘÍKY A SEZNAMY

SOUVISEJÍCÍ LEGISLATIVA

Obecně platné předpisy a nařízení jsou uváděny v posledním platném znění ve znění pozdějších předpisů, pokud není uvedeno jinak.

Zákony

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)

Nařízení

Nařízení č. 10/2016 Sb. hl. m. Prahy, kterým se stanovují obecné požadavky na využívání území a technické požadavky stavby v hlavním městě Praze (pražské stavební předpisy) ve znění nařízení č. 14/2018 Sb. HMP s aktualizovaným odůvodněním.

CITOVANÉ ZDROJE

Bauman, Z. (2006). Úvahy o postmoderní době. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON).

Beck, U. (2004). Riziková společnost: Na cestě k jiné moderně. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON).

Brabec, T. (2022). Populační vývoj a sociální struktura obyvatel Prahy v kontextu evropských měst. Praha: IPR Praha.

Brabec, T., & Němec, M. (2016). Analýza životních podmínek domácností v hl. m. Praze – ohrožení chudobou a náklady na bydlení. Praha: IPR Praha.

Brabec, T., Havlová, Z., Kuna, V., Marianovská, V., Peckelová, H., Smetana, M., & Vojtěch, V. (2021). Spokojenost a kvalita života Pražanů. Výsledky průzkumu obyvatel. Praha: IPR Praha.

ČSÚ. (2021b). Příjmy, výdaje a životní podmínky domácností. Získáno 30. 12 2022, z Krajská správa ČSÚ v hl. m. Praze: <https://www.czso.cz/csu/xa/prijmy-xa>

IPR Praha. (2015). Demografie, bydlení a veřejná vybavenost v Praze. Praha: IPR Praha.

IPR Praha. (2016). Strategický plán hl. m. Prahy: návrhová část - aktualizace 2016. Praha: IPR Praha.

IPR Praha. (2019a). Analýza infrastrukturních potřeb hl. m. Prahy. Praha: IPR Praha.

IPR Praha. (2020c). Územně analytické podklady hl. m. Prahy pro obec. 300 Využití území | Obyvatelé a jejich činnosti. Praha: IPR Praha.

IPR Praha. (2020d). Územně analytické podklady hl. m. Prahy pro obec: 400 Potenciál | Vnitřní možnosti rozvoje a městská ekonomika. . Praha: IPR Praha.

IPR Praha. (2022a). Metropolitní plán, územní plán hlavního města Prahy - textová část. Praha. Načteno z https://metropolitniplan.praha.eu/jnp/cz/ke_stazeni/index.html

Maier, K., Šindlerová, V., Vorel, J., Jetel, V., & Peltan, T. (2020). Standardy dostupnosti veřejné infrastruktury. Praha: České vysoké učení technické v Praze. Načteno z <https://www.uur.cz/images/8-stanoviska-a-metodiky/53-TB050MMR01-Standardy-dostupnosti-verejne-infrastruktury-2017-10-30.pdf>

ppm factum. (2022). Kvalita života Pražanů: výsledky průzkumu obyvatel. Praha.

Rabušic, L. (2001). Kde všechny ty děti jsou? Porodnost v sociologické perspektivě. Praha: Sociologické nakladatelství.

Rychtaříková, J. (1996). Současné změny charakteru reprodukce v České republice a mezinárodní srovnání. Demografie: Revue ro výzkum populačního vývoje, 38(2), stránky 77-89.

Hlavní město Praha
RADA HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY

U S N E S E N Í

Rady hlavního města Prahy

číslo 757
ze dne 11.4.2022

k Prognóze obyvatel a veřejné vybavenosti hl.m. Prahy

Rada hlavního města Prahy

I. souhlasí, aby

1. byly průběžně sledovány a analyzovány stav a budoucí potřeby veřejné vybavenosti, s důrazem na školskou infrastrukturu, stejně jako stav a předpokládaný vývoj obyvatelstva na území hl.m. Prahy a jeho městských částí
2. byla zpracována Prognóza obyvatel a veřejné vybavenosti hl.m. Prahy ve dvouleté frekvenci, s dílčí každoroční aktualizací, podle Specifikace projektu Prognóza obyvatel a veřejné vybavenosti hl.m. Prahy uvedené v příloze č. 1 tohoto usnesení

II. ukládá

1. I. náměstkoví primátora doc. Ing. arch. Petrovi Hlaváčkoví, radnímu PhDr. Mgr. Vítu Šimralovi, Ph.D. et Ph.D.
1. zajistit odborné podklady pro zpracování Prognózy obyvatel a veřejné vybavenosti hl.m. Prahy dle bodu I.2. tohoto usnesení, zejména ke kapacitám vybraných rozvojových území
- Termín: 31.12.2022
2. řediteli Institutu plánování a rozvoje hl. m. Prahy
1. zpracovat Prognózu obyvatel a veřejné vybavenosti hl.m. Prahy a její aktualizace dle bodu I.2. tohoto usnesení
- Termín: 30.6.2023
2. informovat Radu HMP o zpracování Prognózy obyvatel a veřejné vybavenosti hl.m. Prahy dle bodu I.2. tohoto usnesení
- Termín: průběžně
3. MHMP - HOM MHMP, MHMP - INV MHMP, MHMP - SML MHMP
1. poskytnout každoročně součinnost Institutu plánování a rozvoje hlavního města Prahy, příspěvkové organizaci zřízené hl.m. Prahou, ke zpracování Prognózy obyvatel a veřejné vybavenosti hl.m. Prahy dle bodu I.2. tohoto usnesení
- Termín: průběžně

III. žádá

1. MČ hl.m.Prahy
1. o poskytnutí součinnosti Institutu plánování a rozvoje hlavního města Prahy, příspěvkové organizaci zřízené hl.m. Prahou, ke zpracování Prognózy obyvatel a veřejné vybavenosti hl.m. Prahy dle bodu I.2. tohoto usnesení

Termín: průběžně

MUDr. Zdeněk Hřib v. r.
primátor hl.m. Prahy

doc. Ing. arch. Petr Hlaváček v. r.
I. náměstek primátora hl.m. Prahy

Předkladatel: I. náměstek primátora doc. Ing. arch. Petr Hlaváček, radní PhDr. Mgr. Vít Šimral, Ph.D. et Ph.D.
Tisk: R-43117
Provede: I. náměstek primátora doc. Ing. arch. Petr Hlaváček, radní PhDr. Mgr. Vít Šimral, Ph.D. et Ph.D., ředitel Institutu plánování a rozvoje hl. m. Prahy, MHMP - HOM MHMP, MHMP - INV MHMP, MHMP - SML MHMP
Na vědomí: odborům MHMP

Příloha č. 1 k usnesení Rady HMP č. 757 ze dne 11. 4. 2022

Příloha 1 – Specifikace projektu Prognóza obyvatel a veřejné vybavenosti hl. m. Prahy

Anotace projektu

Projekt se věnuje analýze a prognóze obyvatel a veřejné vybavenosti pro území hl. m. Prahy, a to v podrobnosti jednotlivých městských částí (MČ) a pro vybraná území (transformační a rozvojová území, rozdělení větších městských částí). První částí je demografická prognóza v intervalu 5 let do roku 2050 ve více variantách budoucího vývoje, do které vstupují data platného územního plánu a jeho změn, připravovaného Metropolitního plánu (MPP) a záměrů na provedení změn v území. Varianty budoucího vývoje budou obsahovat realistickou, maximální, střední i nulovou migraci obyvatel. Druhou částí je analýza a prognóza veřejné vybavenosti, která analyzuje současný stav a budoucí potřeby vybraných typů veřejné vybavenosti.

Specifikace projektu

Cíle projektu

Hlavním cílem projektu je na podkladě analýzy a prognózy obyvatel zhodnotit stav a budoucí potřeby vybraných typů veřejné vybavenosti v hl. m. Praze, a to na úrovni jednotlivých MČ, resp. další vybraná území. Celkem dojde ke zpracování analýzy a prognózy veřejné vybavenosti v těchto oblastech: školství (mateřské, základní a střední), zdravotnictví (praktičtí lékaři, polikliniky), sociální služby (domovy pro seniory a domovy se zvláštním režimem), kultura (kulturně komunitní centra, knihovny), rekreace (parky, dětská hřiště, veřejná sportoviště), sport (sportovní areály), obchod (potravinářské prodejny). S ohledem na zodpovědnost města v oblasti zajišťování infrastruktury veřejné vybavenosti je prioritou analýza stavu a potřeb regionálního školství.

Vytvoření odborných podkladů pro rozhodování samosprávy v oblasti výstavby škol

Klíčovou je analýza vybavenosti mateřskými a základními školami. Jde o aktuální téma, které je ovlivněné růstem porodnosti v posledních letech a rezidenční výstavbou v MČ bez dostatečné vybavenosti. Výstupy projektu budou sloužit jako podklad pro rozdělování dotací pro MČ na výstavbu nových či zvýšení kapacity stávajících MŠ a ZŠ. Dále také jako podklad pro vyjednávání s developery ohledně jejich příspěvku na veřejnou vybavenost lokality, do které vstupují.

Zhodnocení stavu a potřeb dalších typů veřejné vybavenosti

Kromě regionálního školství je důležité zhodnotit i další typy veřejné vybavenosti (VV). I když zajišťování infrastruktury řady typů VV není v přímé kompetenci MČ a města, např. v oblasti zdravotních služeb mají rozhodující slovo zdravotní pojišťovny, jsou analýzy stavu a potřeb VV po správu města významnými podklady. Mohou sloužit při rozvaze ohledně městských investic do nové infrastruktury VV, pro rozhodování v oblasti grantové politiky či vyjednání s developery při nové výstavbě.

Části projektu

1. Demografická prognóza
- o Analýza populačního vývoje

o Prognóza vývoje počtu obyvatel a věkové struktury do roku 2050
2. Stav a budoucí potřeby veřejné vybavenosti
- o Školství

Mateřské školy

Základní školy

Střední školy

o Zdravotnictví

Praktiční lékaři

Polikliniky

o Sociální služby

Domovy pro seniory a domovy se zvláštním režimem (LTC)

- Kultura
 - Kulturně komunitní centra
 - Knihovny
- Rekreace
 - Parky
 - Dětská hřiště
 - Veřejná sportoviště
- Sport
 - Sportovní areály
- Obchod
 - Potravinářské prodejny

Vstupní data a podklady

- obyvatelstvo
 - počty obyvatel dle pohlaví a věku
 - plodnost a úmrtnost
- územní plán
 - maximální kapacity Územního plánu sídelního útvaru hlavního města Prahy, včetně změn
 - maximální kapacity Metropolitního plánu
- záměry na provedení změn v území
 - záměry rezidenční výstavby – podklady od MČ (každoročně)
 - záměry rezidenční výstavby – podklady od MHMP UZR
 - záměry rezidenční výstavby ve vybraných transformačních a rozvojových území – podklady od příslušného radního RHMP
- tabulkové kapacity školských zařízení (rejstříkové kapacity)
- reálné kapacity školských zařízení – podklady od MHMP odbor školství, sportu a volného času (každoročně)
- databáze veřejné vybavenosti

Jednotky

Projekt se věnuje analýze a prognóze veřejné vybavenosti za všechny městské části a další vybraná území, jednak jde o vybraná transformační a rozvojová území a jednak jde o rozdělení velkých městských částí na lépe porovnatelné jednotky.

Frekvence aktualizace

Projekt se bude zpracovávat každoročně, přičemž se počítá s dokončením první verze dokumentu určené k připomínkování vždy ke konci daného roku. Každé dva roky proběhne celková aktualizace, v mezilehlých letech dílčí aktualizace. Demografická prognóza se bude každoročně aktualizovat o nový počet obyvatel a budou částečně upraveny vstupní parametry migrace. Každé 2 roky se pak počítá s úpravami parametrů plodnosti a úmrtnosti a věkového složení migrantů a významných změn parametrů migrace (i na základě úprav změn Územního plánu sídelního útvaru hlavního města Prahy, a dále Územního plán hlavního města Prahy (Metropolitního plánu).

Výstupy projektu

Publikace ve formátu PDF s textovou částí a obrazovými přílohami (mapy, grafy, tabulky). Publikace bude ke stažení ve formátu PDF na stránkách Institutu plánování a rozvoje hlavního města Prahy (iprpraha.cz) a na Portálu Územně analytických podkladů hl. m. Prahy (uap.iprpraha.cz).

Mapové výstupy s možností interaktivního dotazování pro jednotlivé územní jednotky jako součást Portálu Územně analytických podkladů hl. m. Prahy (uap.iprpraha.cz).

Výstupy projektu budou zaslány všem MČ na vědomí.

Důvodová zpráva

Prognóza obyvatel a veřejné vybavenosti hl. m. Prahy je jedním z klíčových podkladů pro debatu nad stávajícími a vyvolanými potřebami infrastruktury veřejné vybavenosti v určitém území v celopražském kontextu. Průběžná a dlouhodobá znalost infrastrukturních potřeb veřejné vybavenosti je součástí územně analytických podkladů, důležitým pokladem pro územně plánovací dokumentaci, územní studie, rozvojové projekty na území hl. m. Prahy, územní rozhodování a při dalších činnostech a agendách ve vztahu k rozvoji území. Např. jde o důležitý podklad pro odbory MHMP při řešení nároků městských částí (MČ) na rozpočet HMP. Především se jedná o odbor školství, sportu a volného času MHMP při řešení nároků MČ na výstavbu nových mateřských a základních škol. Slouží také všem MČ jako poklad pro sledování stavu a potřeb veřejné vybavenosti na svém území.

Výstupy projektu v roce 2022 budou sloužit především jako poklad pro zpracování Strategie rozvoje školství, zpracovávané 1. náměstkem primátora hl. m. Prahy doc. Ing. arch. Petrem Hlaváčkem a členem Rady hl. m. Prahy PhDr. Mgr. Vitem Šimralem, Ph.D. et Ph.D.

Pro úspěšné zpracování Prognózy obyvatel a veřejné vybavenosti na území hl. m. Prahy, jeho městských částí a dalších vybraných území je nezbytně nutné mít kvalitní podklady. Většinu dat (demografická a vybraná data veřejné vybavenosti) si sám zabezpečuje Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy, příspěvková organizace zřízená hl. m. Prahou (IPR Praha), z externích i interních zdrojů. Je ovšem nezbytné získat poklady pro prognózu obyvatel a veřejné vybavenosti na vybraných transformačních a rozvojových území, které jsou důležité pro Strategii rozvoje školství. Jde o především o informace: 1) plošné vymezení území; 2) maximální předpokládaný počet obyvatel území; 3) horizont výstavby (v kterém roce dojde k plnému vystavění); 4) harmonogram výstavby. Tyto informace jsou součástí projektu Modely rozvoje čtvrtí zpracovávaném v součinnosti kanceláře 1. náměstka primátora hl. m. Prahy doc. Ing. Arch. Petra Hlaváčka a Kanceláře rozvoje čtvrtí na IPR Praha. UZR MHMP zpracovává databázi podrobnějších dokumentací, které také vhodně poslouží pro zpracování Prognózy obyvatel a veřejné vybavenosti hl. m. Prahy.

Pro zpracování a verifikaci školské infrastruktury je dále nutné disponovat daty reálné kapacity školské infrastruktury za MČ, která shromažďuje SML MHMP. Také je důležité vědět o připravovaných projektech školské vybavenosti, o kterých má informaci také SML MHMP. Jako podklad pro demografickou prognózu je důležité disponovat informacemi o budoucí rezidenční výstavbě. Nejlepšími informacemi o svých územích disponují MČ, a proto jsou vhodným a důležitým zdrojem podkladů pro výše uvedený projekt.

Prognóza obyvatel a veřejné vybavenosti v Praze v roce 2022

— 1/ Úvod a shrnutí

Autoři

RNDr. Tomáš Brabec, Ph.D. / Kancelář analýz města / brabec@ipr.praha.eu
Mgr. Nina Dvořáková, Ph.D. / Kancelář analýz města / dvorakova@ipr.praha.eu
Ing. Jakub Hrubý / Kancelář analýz města / hruby@ipr.praha.eu
Ing. arch. Lukáš Kopp / Kancelář analýz města / kopp@ipr.praha.eu
Mgr. Veronika Marianovská / Kancelář analýz města / uap@ipr.praha.eu
Ing. arch. Hana Peckelová / Kancelář analýz města / peckelova@ipr.praha.eu

Konzultace

Ing. arch. Zdeňka Havlová, Ph.D. / Kancelář analýz města

Sazba a grafická úprava obrazových příloh

Ing. arch. Zdeňka Havlová, Ph.D. / Kancelář analýz města
Ing. arch. Alena Zmeškalová / Kancelář rozvoje městských čtvrtí

Jazyková korektura

PhDr. Nataša Macháčová

Překlad

PRESTO – PŘEKLADATELSKÉ CENTRUM s.r.o.

IPR Praha (2023). Prognóza obyvatel a veřejné vybavenosti v Praze v roce 2022.
1/ Úvod a shrnutí. Praha: IPR Praha.

Vydal Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy
první vydání / 42 stran

© Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy 2023
Všechna práva vyhrazena

Elektronická verze dokumentu je dostupná na
iprpraha.cz

IPR
PRAHA